

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za turkologiju, hungarologiju i judaistiku
Katedra za hungarologiju

**USPOREDBA MAĐARSKOG I HRVATSKOG SLENGA SA RJEČNIČKIM
DIJELOM**

Diplomski rad

Josip Mašić

Mentorica: dr. sc. Orsolya Žagar Szentesi, doc.

Zagreb, 2016.

Kazalo

1. Umjesto uvoda
2. Jezik i komunikacija
 - 2.1. Jezični znak
3. Raslojavanje jezika
 - 3.1. Funkcionalna, područna i vremenska raslojenost
4. Sleng i žargon
5. Šatrovački govor i *halandzsa*
 - 5.1. *Virágnyelv* i *madárnyelv*
6. Metodlogija rada sa građom
 - 6.1. Ciljevi i očekivanja
7. Rječnik
8. Analiza i usporedba
 - 8.1. Imenice
 - 8.2. Glagoli
 - 8.3. Pridjevi
 - 8.4. Ostale jedinice
9. Zaključak
10. Popis hrvatskim slengom prevednih imenica, glagola, pridjeva i ostalih jedinica mađarskog slenga
11. Literatura
12. Zahvale
13. Sažetak i ključne riječi
14. Summary and key words

*Ljub'si, rode, jezik iznad svega,
u njem živi, umiri za njega*

Petar Preradović, Rodu o jeziku

1. Umjesto uvoda

Kao komunikacijski sustav sastavljen od znakova (i verbalnih i neverbalnih) i pravila koja se koriste za međusobnu komunikaciju, jezik je i najčešće korišteno sredstvo za međusobnu razmjenu svih vrsta informacija i obavijesti. Povijesno gledano, vrijeme kada naši preci usvajaju jezik svakako se može držati prekretnicom u svakom smislu pa tako i u smislu nečega do tada nepoznatog, identifikacije. Plemena koja su usvojila i koriste jedan jezik u današnjem svijetu bi se slobodno mogla nazvati narodom, ljude koji posredstvom jezika dijele iste ideje te ih predstavljaju, vođama, pojedince koji razmišljaju izvan svog vremena i prostora vizionarima.

Jezik je toliko opsežna pojava da je kao takav udario temelj jednoj drugoj osnovici ljudskog razvoja i napretka, pismu. Tek nakon uspostave takve vrste komunikacije, jezik je mogao biti sačuvan i nakon što bi se izgovorilo izgovoreno. Iako izgleda kao da je podređen pismu, jezik je bio i ostao temelj međuljudskih odnosa a da je tome tako možda najbolje pokazuje i činjenica kako dobar razgovor ne može zamijeniti niti jedna druga vrsta komunikacije, poruke ili pismo, društvene mreže ili videopoziv.

Nbrojena su istraživanja provedena kako bi se analizirao jezik, kako bi se usporedila dva jezika, kako bi se utvrdio etimološki razvoj ne samo jezika nego i nekog njegovog sloja ili građevnog dijela, kako bi se pronašla sličnost ili razlika među, primjerice, dijalektima, i to sve u cilju utvrđivanja ili odbacivanja pojedinih zaključaka, a sama podloga i misao vodilja svakog od istraživanja je, slobodno se može reći, želja za većim ovladavanjem i boljim upoznavanjem s jezikom.

2. Jezik i komunikacija

Škarić (2007) jezik definira kao prosljedovani sustav govornih znakova. Ovim dvijema karakteristikama jezik je različit od bilo kojeg drugog sustava.

Komunikacijski protok ili komunikacija je trojnost koju čine poruka, signalizacija i obavijest. Prelazeći jedno u drugo, tvore lanac izmjena kojim se prenosi gotovo sve kada je o usmenoj komunikaciji riječ. U slučaju nedostatka jednog, čitav proces staje te ga nije moguće provesti do kraja. Ako nema poruke kao nakane i želje za prenošenjem informacije, ako nema signalizacije kao najužeg dijela komunikacijskog lanca, onoga između pošiljatelja i primatelja, ako nema obavijesti kao poruke koju prima primatelj, komunikacija i nema nekog smisla. Tada je obično riječ o monologu ili nekoj vrsti praznog govora.

Da bi se komunikacija uspostavila, dijelovi komunikacijskog lanca moraju se pravilno poredati i to u sljedećem redu: izvor, znakovnik (koder), odašiljač (emiter), provodnik (kanal), prijamnik, raznakovnik (dekoder) i konačno, odredište ili primatelj. Cilj je svakog dijela komunikacijskog lanca ...*prosljeđivanje obavijesti* (Bańcerowski, 2000).

Izvor i odredište, kao početni i završni dio komunikacijskog lanca, su jednostavno rečeno skupovi različitosti i to npr. fonema, slova, riječi, boja, pojmova, tonova i sl. Svi elementi koje ne poznaju izvor i odredište nalaze se izvan komunikacije jer se isto šalje i prima istim.

Znakovnik ili koder je osigurač ili sklopka koji stoji odmah iza izvora te uznakovljuje raznolikost i stavlja u određene nizove. Iako se poruke, tj. kodovi, na različite načine križaju i upotpunjuju znakovnik sadržava pravila prema kojima ih se upotrebljava i povezuje. Jednom kada je koder uznakovio obavijest ona postaje poruka (engl. *message*) koja dalje odlazi odašiljaču ili emiteru.

Prostor između odašiljača i prijemnika naziva se kanal ili provodnik koji može biti prostoran ili vremenski. O prostornom kanalu je riječ kada signal ide od jednog do drugog mjesta a kada je riječ o putu signala od sada do onda, tada je kanal vremenski. Prostorni kanal je najčešće prirodan, nalazi se u zraku oko nas a ide od usta jedne do uha druge osobe. Vremenski kanal je puno noviji te se proteže od sada do nekada u budućnosti. Također, ovakav način prijenosa signala je lišen jedne pojave karakteristične za prostorni kanal, buke. Buka ili šum je ona vrsta entropičnosti¹ koja ne potječe od odašiljača a koja stiže do prijemnika te na taj način čini smetnju.

Od polovine komunikacijskog lanca pa do njegovog kraja počinje obrnuti proces. Prijamnik prihvaća signal te ga preobraća u poruku. Poruka ulazi u raznakovnik ili dekoder koji istu pretvara u obavijest, odnosno ono što očekuje odredište.

Unutarnji dio komunikacijskog lanca, onaj koji obuhvaća prostor od izvora do odredišta, naziva se medij, a sve ono što se nalazi od odaslane i prihvaćene poruke (odašiljač, kanal i prijamnik) naziva se signalizacija². Odredište izvoru šalje povratnu spregu odnosno potvrdu da je svaki od navedenih dijelova komunikacijskog lanca poslužio svrsi i prenio informaciju.

Povratnu spregu u komunikacijski model uvodi američko- austrijski psiholog, psihoterapeut i komunikolog Paul Watzlawick (1921-2007) koji je osim filozofskog pristupa komunikaciji ponudio i pet teorema za uspješno razumijevanje procesa izmjene informacija koji će kasnije postati poznati kao Watzlawickovi zakoni komunikacije (Vukelić, 2007). On kaže kako je nemoguće ne komunicirati u situaciji kada se dvoje ljudi vidi. Čak je i puko okretanje leđa u značenju *ne želim komunicirati s tobom* komunikacija. Smatra kako se svaka komunikacija sastoji od dvaju aspekata: sadržaja i odnosa sugovornika. Ta se dva aspekata nalaze jednako važnima, nisu u hijerarhijskom odnosu te su podjednaka u veličini. Njegov treći teorem kaže

¹ entropičnost je dio energije koji se više ne može pretvoriti u rad

² signalizaciju i medij Bańcerowski (2010) naziva unutarnjom i vanjskom komunikacijskom razinom

kako je narav komunikacijskog procesa uvjetovana točkama iz kojih komunikacija počinje teći. Ako kod osobe koja inicira komunikaciju postoji namjera za uspostavom, tada će se ona vrlo vjerojatno i uspostaviti. Nadalje, Watzlawick tvrdi kako se komunikacija može odvijati na simetričan ili komplementaran način ovisno o tome postoji li osoba kojoj se obraćamo ili ne. Konačno, komunikacija teče na analognoj i digitalnoj razini što ne znači ništa drugo nego prenosi li se tokom govora još neki drugi vid komunikacije, npr. gesta ili mimika (Watzlawick, 1967; Bańcerowski, 2010).

Poznati švicarski lingvist i strukturalist Ferdinand de Saussure (1857-1913) u svome djelu *Tečaj opće lingvistike* (koji je zapravo skup njegovih predavanja objavljenih u jednom dijelu nakon njegove smrti) nudi svoje viđenje jezika i komunikacije. On kaže kako jezik, kao predmet proučavanja lingvistike, ima šest dihotomija (de Saussure, 2000). Prva se odnosi na razliku jezik (*langue*) i govor (*parole*) kao podređene pojmove jezičnoj djelatnosti (*langage*). Druga se podjela odnosi na jezični znak tj. označitelj (*signifié*) i označenik (*signifiant*). ...“predlažemo da se zadrži riječ *znak* za cjelinu a da *pojam* i *akustička slika* zamijenimo sa *označenik* i *označitelj*.” (de Saussure, 2000). Treća dihotomija je odnos interna i eksterna lingvistika, četvrta je pogled u perspektivi, odnosno, sinkronija i dijakronija („sinkronijsko je sve ono što se odnosi na statički aspekt naše znanosti a dijakronijsko je sve ono što se tiče evolucij□.” (de Saussure, 2000)) dok je peta ona podjela koja se tiče asocijativnih i sintagmatskih odnosa. Šestu dihotomiju je de Saussure dodao kasnije prvim pet a ona se odnosi na formu i supstanciju³.

Kada je o prvoj dihotomiji riječ, uz nju svakako treba spomenuti i de Saussureov govorni krug (Vuletić, prema de Saussure, 2007). Vrlo je sličan Škarićevom komunikacijskom lancu uz razliku u mentalnom uključivanju sudionika. de Saussureov govorni krug se smatra pretečom suvremenih teorija komunikacije uz naglasak na uloge pošiljatelja i primatelja (izvor i primatelj kod Škarića) koje se naprestano izmjenjuju te na taj način čine komunikaciju shvaćenom kao dijalog.

Koncept je ona vrsta obavijesti koja nastaje u mozgu govornika te će prilikom izgovora (fonacija) postati nešto što de Saussure naziva zvučnom slikom. Zvučna slika će postupkom slušanja (audicija) biti primljena od strane slušača te će u njegovom mozgu ponovno postati koncept. Važno je naglasiti kako takav proces u teoriji može biti beskonačan, odnosno razgovor (dijalog) može jako dugo trajati.

2.1. Jezični znak

S obzirom na to kako je jezik, prema de Saussureu (de Saussure, 2000), sustav znakova, leksem je tako jezični znak. Leksem je i jedna od njegovih tvorbenih jedinica ali i sustav koji se lako može prikazati uz pomoć trokuta. Autori takve koncepcije su Ogden i Richards (Ogden i Richards, prema Vuletić, 2007) a svoje objašnjenje nazivaju još i semiotičkim trokutom.

Trokut najbolje pokazuje odnos jezičnih elemenata tj. odnos zbilje i jezika. Vrh trokuta je izvanjezična stvarnost te on predstavlja zbilju. Iz zbilje proizlazi PREDMET, kojega je potrebno izdvojiti iz ostalih predmeta u zbilji te uočiti njegove sposobnosti. Tek se izdvajanjem taj element zbilje može preslikati u jezik. Upravo će se ta posebnost moći najlakše preslikati u jezik te postati SADRŽAJ, odnosno značenje (desna strana trokuta). Kao

³ s obzirom na vrlo visoku podložnost jezika bilo kakvim promjenama, sve dihotomije mogu biti prepoznate i primjenjene, pogotovo četvrta

što se taj predmet razlikuje od drugih predmeta u zbilji tako i značenje zauzima svoje mjesto razlikujući se od ostalih značenja u jeziku. Značenjem se ne može općiti jer nema vlastitu mogućnost prijenosa obavijesti. Za to je potreban IZRAC (lijeva strana trokuta) koji se veže uz značenje. Ovaj trojni prikaz pokazuje način na koji se u jeziku zapravo kruži kada je u pitanju relacija zbilja- jezik. Navedeni opis detaljnije se može prikazati na objašnjenju fenomena *čovjek*. Predmet (čovjek) se od sadržaja i izraza najviše razlikuje po tome što je sposoban fizički djelovati, primiti i uputiti verbalnu poruku, sadržaj se od predmeta i izraza razlikuje u svojstvima (za čovjeka su to npr. sposobnost hodanja, snalaženja i sl.), dok se izraz od predmeta i sadržaja razlikuje po mogućnosti nošenja značenja koje dobiva kao skup jezičnih jedinica (fonema).

3. Raslojavanje jezika

Jezik kao sustav teško je održati na „okupu“ (Kapović, 2013). Niti jedan od jezika nije homogena mješavina, nego se sastoji od brojnih slojeva i podslojeva. Zbog toga što je u stalnom kontaktu sa drugim jezicima, zbog toga što je u vremenskom pogledu sklon mjenjanju, zbog velikog broja govornika (koji se njime služe bilo na ispravan bilo na pogrešan način), zbog različitih zanimanja i znanosti koji razvijaju svoj „jezik unutar jezika“ dolazi do raslojavanja kao nečega neizbježnog. Raslojenost leksika lingvisti najčešće proučavaju kroz tri veće grupe: funkcionalnu, vremensku i područnu, a u samoj lingvistici stilistika proučava funkcionalnu uporabu jezičnih jedinica. Ukoliko bi se govorilo o vanjezičnim uzrocima koji utječu na jezik onda se moraju izdvojiti četiri kriterija koja omogućuju opis i smještaj jezika: vrijeme, prostor, društveni sloj/društveno-kulturna sredina i situacija, a njih Mićanović (2006) naziva varijetetima.

3.1. Funkcionalna, vremenska i područna raslojenost

Raslojavanje jezika se može proučavati kroz dvije osi. Vodoravna os uključuje analiziranje istog jezika kroz one varijetete koji su najčešće uvjetovani i uzrokovani geografskom udaljenosti ili brojem govornika. Okomita os analizira različite slojeve jezika koji se više ili manje udaljuju od standardnog (Kiss, 1995).

Funkcionalnu pak raslojenost ne uzrokuje ništa drugo nego određeni leksem koji je u jednoj situaciji primjereniji više nego u nekoj drugoj, odnosno, stilski je obojen ili vrlo rijedak. Razlozi su mnogobrojni: jednostavniji je, razumljiviji ili kraći. Po takvoj podjeli prema sličnim karakteristikama izdvojeno je pet funkcionalnih stilova hrvatskog književnog jezika. To su: publicistički, znanstveni, administrativni i razgovorni stil te književno- umjetnički koji se u posljednje vrijeme izdvaja od ostalih jer podliježe nekim drugim regulatornim načelima (o kojima će biti govora drugom prigodom).⁴

Za književno- umjetnički stil karakteristično je što je otvoren leksemima svih leksičkih slojeva, subjektivan je te ga obilježava uporaba brojnih stilskih sredstava (figure, tropi...). Publicistički stil je blizak i književno- umjetničkom a i znanstvenom stilu i to prvenstveno u individualnosti kod izlaganja ali i objektivnosti i sažetosti. Znanstveni stil se slobodno može prevesti kao već spomenuti „jezik unutar jezika“ a karakterizira ga ponajprije objektivnost, impersonalnost te stručni nazivi pojedinih znanosti (termini u npr. elektrotehnici)(Kiss, 1995).

⁴ u većini slavenskih filologija ovakva podjela je tradicionalna

Administrativni stil ima karakterističnu konstrukciju, impersonalan je te je sažet odnosno ograničen u broju leksema (npr. tekst nekakvog službenog dokumenta) dok je razgovorni stil karakterističan za usmenu komunikaciju ili za pisane medije koji se diskurzivno reguliraju prema govorenom jeziku, a kao takav slobodno može biti smatran najopsežnijim. Najčešće spominjani leksemi razgovornog stila su oni leksemi između standardnog jezika i dijalekta koji su tipični za razgovorni stil „okupljen“ oko neke stuke ili djeltanosti, vulgarizmi (prostačke ili neprimjerene riječi) te žargonizmi (leksemi koje koriste pripadnici određene, najčešće zatvorene društvene skupine, npr. narkomanski žargonizmi). Za funkcionalnu raslojenost jezika karakteristični su i podstilovi a ako su ti stilovi na granici dvaju većih tada se nazivaju hibridni stilovi. Primjerice, esejistički podstil pripada i književno- umjetničkome i publicističkome stilu. Mješavina stilova nije nepoznanica ni u govoru jer „nitko ne govori standardnim jezikom kao cjelinom, nego jednom od njegovih funkcija“ (Silić, 1996).

Kada se govori o vremenskoj raslojenosti leksika zapravo se govori o aktivnom i o pasivnom leksiku. Aktivni leksik je skup leksema koji je u određenom razdoblju poznat gotovo svim govornicima nekog jezika i čija je uporaba neutralna odnosno nije stilski niti vremenski „obilježena“. Pasivni leksik čine oni leksemi općeg jezika koji su iz ovog ili onog razloga zastarjeli. Prema razlogu zastarjevanja mogu se podijeliti na historizme, arhaizme, nekrotizme i knjiške lekseme (Filipović, 2015; 297).

Historizmi su leksemi koju su postali dijelom pasivnog leksika iz izvanjezičnih razloga, najčešće onih povijesnih. Tako među historizme spadaju nazivi nekadašnjih titula (*ban*, *grof*), vojni nazivi (*jatagan*, *janjičar*), novčane jedinice (*kunovina*, *krvarina*), ustanove ili organizacije (*banovina*, *krajina*) i sl.

Arhaizmi su leksemi koji su postali dijelom pasivnog leksika zbog unutarjezičnih razloga a dijele se na izrazne, sadržajne, tvorbenne, fonološke i grafijske. Izrazni arhaizmi su oni izrazi koji su zastarjeli a njihovu ulogu je preuzeo neki drugi leksem (*horugva*- *zastava*), sadržajnom arhaizmu se pridodaje novo značenje, pozitivno ili negativno (*vrač*- *liječnik*), tvorbeni arhaizmi imaju zastarjele tvorbenne elemente (*ljepost*- *ljepota*), fonološki arhaizmi su oni kod kojih je primjetno zastarjelo tvorbeno stanje (*karv*- *krv*) dok je za grafijske arhaizme karakteristično starije grafijsko i pravopisno rješenje (*oudi*- *ovdi* tj. *ovdje*).

Nekrotizmi su leksemi karakteristični za opus samo jednog pisca te kao takvi nisu nikad ušli u aktivni leksik (*ljesit* u *Vazetju Sigeta grada* Brne Karnarutića iz 1584.) dok su knjiški leksemi oni leksemi koji se pojavljuju samo u rječnicima, bez obzira na starost (*brodokršje*- *brodolom*).

Milković je neologizme svrstao u dvije skupine: u prvu skupinu spadaju apsolutni neoleksemi koji su u točno određeno vrijeme bili novi u jeziku (njih uobičajeno i smatramo neologizmima) dok drugu skupinu čine relativni neoleksemi tj. zamjedbenice i denotativnice koje nastaju na temelju ponavljanja jednog od dva elementa, izraza ili denotativnog značenja (Milković, 2010). Muhvić- Dimanovski neologizme dijeli na denominativne i stilističke. Razlika je jedino u tome koji je izraz od „primarnije“ važnosti za govornika tj. denominativni neologizam je predmet interesa šire jezične zajednice dok je stilistički neologizam (prigodnica) karakterističan u svojim estetskim načelima (Muhvić- Dimanovski, 2005). Na tragu ova dva istraživanja svakako bi trebalo objasniti i pojavu tzv. leksika na prijelazu odnosno zastarjelice, pomodnice i novotvorenice. Zastarjelice su leksemi koji se sve rjeđe koriste (ili ih koriste osobe starije životne dobi) te će ubrzo prijeći u pasivni leksik (*ferije* za *školske praznike*), pomodnice (mađ. *divatszó*) su leksemi koji opisuju neku pomodnu pojavu (*starke* za *laganu sportsku obuću marke All Star*) dok su novotvorenice izrazi koji su u određenom jeziku neko vrijeme novi (već spomenuti neologizmi; *invazija*- *velenapadaj*).

Imajući u vidu specifičan položaj neologizama između jezičnog purizma i pretjerane otvorenosti nekog jezika možda je vremensko određenje ono što neologizam čini neologizmom. Iako je vrlo teško dati točno vremensko trajanje do kojeg ili od kojeg je riječ neologizam, potreba za imenovanjem određenih novih stvari ili pojava je u svakom slučaju jača: stvaranje novih naziva kao dodataka postojećima a sve to uz zadovoljenje osnovnih stilističkih i pragmatičkih zahtjeva. Bez obzira na tvrdnje pojedinih autora kako neologizmi zapravo predstavljaju prijetnju određenom jeziku, potrebno je posvetiti više i vremena i truda kako bi se raščistilo pitanje neologizama; umjerenost u pristupu kao i otvorenost prema temama kojima se treba posvetiti trenutačno se čine kao najbolji opis fenomena neologizma (Mikić, 2007).

Konačno, kada je o područnoj podjeli leksema riječ, govori se o leksemima područno ograničenim. Tako imamo lokalizme, regionalizme i dijalektalizme i to tim redoslijedom kada je posrijedi područje koje se obuhvaća, od najmanjeg do najvećeg.

Lokalizmi su leksemi jednog mjesnog govora, odnosno jezične značajke pojedinog mjesta. Za dubrovački lokalni govor karakteristično je npr. *gospār* za standardnojezični *gospodin*. Regionalizmi su leksemi karakteristični za veliku većinu ili sve govore iz iste skupine govora. Nalaze se u sredini kada je o površinskoj rasprostranjenosti riječ, između lokalizama i dijalektalizama a primjer za regionalizme mogu biti npr. *šparhet*, *šporet*, *šparet*, *špaker*, *špaher* za standardnojezični *peč* ili *štednjak*. Dijalektalizmi su leksemi karakteristični za cijelo govorno područje nekog narječja. U hrvatskome jeziku izdvajaju se tako kajkavski, štokavski i čakavski dijalekt. Prema naslužbenim procjenama najveći broj govornika se služi štokavskim, zatim kajkavskim dok najmanje govornika ima čakavski dijalekt. Brojke nisu službene zbog nepoznatog broja govornika u susjednim državama, prvenstveno u Bosni i Hercegovini (www.dzs.hr).

Dijalektalizmi se mogu dijeliti na više vrsta a polazište je ponovno leksik. Tako imamo potpune leksičke, leksičko- semantičke, tvorbene, fonološke i etnografske dijalektalizme. Potpuno leksički dijalektalizmi su oni leksemi koji se od standardnojezičnih u potpunosti razlikuju izrazom (*kušin- jastuk*). Leksičko- semantički dijalektalizmi su oni leksemi kojima se u dijalektalnom izrazu pridaje jedno a u standardnom jeziku drugo značenje (*jezero* ili *jezerača* u standardu označava slatku vodu stajaćicu dok u kajkavskom dijalektu označava glavni broj 1000 (vrlo je lako moguće kako je izraz *ezer* za tisuću u kajkavski ušao iz mađarskog jezika te je krivim preuzimanjem dobio izraz *jezero*)). Tvorbeni se dijalektalizam od standardnojezičnog razlikuje u tome što ima nekakav afiks pa se tako u Hrvatskom Zagorju za *kruščić* kaže *kruhek*. Fonološki dijalektalizam je ona vrsta leksema koja se po prozodijskim i fonološkim karakteristikama razlikuje od onog standardnog pa tako imamo npr. *mleko* ili *mliko* za *mlijeko* a za etnografske se dijalektalizme najčešće veže nazivlje pojedinih hrvatskih krajeva (*kulen*, *maneštra*, *galjard*).

Bez obzira na vrstu raslojavanja i bez obzira na utjecaj susjednih jezika, standardni se jezik u mješavini sa bilo kojim ranije spomenutim dijelom kao rezultatom raslojavanja slobodno može smatrati bogatstvom hrvatskoga govornog jezika.

4. Sleng i žargon

Osim već spomenutih podjela u jeziku do kojih je dovelo raslojavanje, valja napomenuti i jednu drugu vrstu raslojavanja, vrlo sličnu jer je promjena primjetna među pojedinim

govornicima, a opet različitu jer „pogađa“ širi sloj jezika od samog leksema. Ranije je već spomenuto kako je ta podjela bazirana na okomitoj osi. Riječ je o slengu (od engl. *slang*) i o žargonu (od fr. *jargon*, dosl. pijev ptica) kojega se naziva i skraćeno, argo (važno je za naglasiti kako u mađarkoj terminologiji *argó* označava poseban leksik unutar kriminalnih skupina, nikako stručan leksik!). Većina govornika pojedinog jezika lako će prepoznati sleng ili žargon, no, oba pojma malo je teže definirati.

Sleng se javlja već u XIII. st. diljem Europe dok se sam izraz prvi put javlja u XVIII. st. u Engleskoj (etimologija riječi *sleng*, za razliku od *žargon*, nije poznata). Problem definiranja slenga i žargona je i u tome što se lingvisti ne mogu u potpunosti složiti radi li se o jeziku, govoru, stilu, varijanti jezika ili je riječ samo o razlici u leksiku.

Anić (2007) u svome *Rječniku hrvatskog jezika* za sleng kaže kako je to ...govor zatvorenih društvenih krugova koji razumije samo ta skupina govornika dok je žargon ...govor šireg socijalnog kruga karakteriziran izrazima koji ne pripadaju jezičnom standardu i normi. No, uz žargon stoji još jedno objašnjenje: *govor određene struke koji se spontano razvio neovisno o službenom nazivlju*.

Na prvi pogled ima razlik□: prvo i osnovno i jedno i drugo su podređeni standardnom jeziku te od njega preuzimaju određene norme i ustrojstvo. Pitanja, međutim, i dalje ostaju. Ako žargon ima izraze koji odstupaju od onih standardnojezičnih, znači li to da ima i onih koji su prihvaćeni i u žargonu i u standardu? Ima li onda sleng negativne konotacije ako ga koristi zatvorena skupina ljudi? Kako onda da su ipak pojedine riječi „iscurile“ jer ako nisu, kako bi se znalo za sleng općenito?

Čini se kako je nakon ovih definicija puno više pitanja nego jasnih objašnjenja. Kako bi se pojašnjenje još više iskompliciralo, Anić u nastavcima i jedne i druge definicije navodi sinonime za ono što se opisuje: slengu je žargon sinonim dok je žargonu sleng sinonim. Zašto bi se onda dvije iste stvari nazivale različitim imenima?

Amos Paran (2013), ugledni lingvist i stručnjak u poduci stranaca engleskom jeziku, kaže kako pitanje slenga i žargona nije pitanje samo engleskog, mađarskog, hrvatskog ili kineskog jezika, to je pitanje jezika općenito. Sleng je, prema njegovim riječima, malo teže definirati. To je vrlo kolokvijalna inačica jezika, ona inačica koja se koristi češće u neformalnom nego u službenom jeziku (Paran, 2013). Za nju se slobodno može kazati kako je stepenicu ispod u odnosu na prirodan govor, no bez obzira na to, postoje riječi iz slenga koje su jako dugo ostale dijelom standardnog jezika. Naravno, značenje je u potpunosti drugačije ali izraz ostaje isti. Riječ *ludnica* će u standardnom govoru značiti ustanovu za mentalne bolesnike dok će u slengu predstavljati nešto izvrsno ili jako dobro. Ovdje bi se trebalo vratiti na Anićevu definiciju te uključiti onaj dio o zatvorenim društvenim skupinama te napomenuti kako i dob govornika, ne samo pripadnost socijalnoj skupini igra važnu ulogu. Vrlo je teško susresti se sa riječju *ludnica* kod osoba srednje ili starije životne dobi ili npr. u vijestima.

Sleng će se najčešće vezati za osobe mlađe životne dobi te su to pokazala i brojna istraživanja. Tako istraživanje, koje je 2014. provela Skelin- Horvat a tiče se 587 srednjoškolaca iz Zagreba i Splita i njihove uporabe slenga, pokazuje kako sleng, usprkos uvriježenom mišljenju, podjednako koriste i mladići i djevojke. Razlika je u tome što mladići češće rabe psovke i tabu-riječi dok djevojke više pribjegavaju eufemizmima (Skelin- Horvat, 2014). To i ne čudi jer su mladi primarni stvaratelji slenga i upotrebljavaju ga među svojim vršnjacima te ga izbjegavaju u razgovoru sa odraslima, bilo roditeljima, bakama i djedovima, učiteljima ili nadređenima (Kiss, 1995) ili, kako kaže Balázs, „... svaki je čovjek član više jezičnih skupina“ (Balázs, 2010) pri tom misleći kako su jedna jezična skupina roditelji, druga učitelji, treća susjedi i sl. te sa svakom od navedenih skupina koristimo drugačiji leksik.

Bañcerowski ovakvu upotrebu slenga naziva općenitim tekstovima, te ih, kao i Kiss i Balázs, svrstava u pojedine kategorije: općeniti tekst stana, općeniti tekst škole, općeniti tekst službe, okruženja, slobodnog vremena itd. Također, odnos između govornika (učitelj- đak, mladić-djevojka, šef- zaposlenik i sl.) drži vrlo važnom stavkom u razmišljanju (Bañcerowski, 2010).

Leksik slenga najviše je inspiriran svakodnevnim životom a radi se o riječima i izrazima koji pokrivaju područje interesa mladih osoba: slobodno vrijeme, obrazovanje, izlasci, druženje, konzumacija alkohola i droga, dijelovi ljudskog tijela, kriminalne radnje, spolni život i sl. (Skelin- Horvat, 2014). Osim područja interesa, sleng odlikuju i kolokvijalnost, neformalnost, kreativnost, brza i vrlo velika proizvodnja novih riječi, ekspresivnost, metaforičnost, polisemičnost, upotreba vulgarizama, psovki, posuđenica i sl. dok od vrsta riječi, najveći broj novotvorenica bilježe imenice i glagoli (Skelin- Horvat, 2014; Kiss, 1995).

Sleng je dugo vremena bio zanemarivan pa su prva istraživanja provedena početkom XX. stoljeća. Tek se pod utjecajem mladogramatičara počela proučavati ovakva „novija“ komunikacijska pojava pa su tako, uz sleng, proučavani i šatrovački govor, žargon ali i razgovorni jezik u odnosu sa svim svojim sastavnicama (Samardžija, 2006). Bez obzira na njihovo istraživanje jezika kao sustava, i to, najčešće, u povijesnom smislu, za mladogramatičare se onda može reći kako su pioniri istraživanja jezika u uporabi općenito. Kiss (1995; 79) sleng smatra odrazom promjena koje su pogodile mađarsko društvo poslije Drugog svjetskog rata i to u rangu sa ukidanjem diktature, vladavinom proletarijata te uvođenjem demokracije. Nakon ovakve tvrdnje nemoguće je ne naglasiti važnost slobode i mogućnosti javnog govora kao temelj zdravog i naprednog društva.

Hoyt je koristio Magnerovu statističku analizu kako bi pokazao na koji način i gdje se koristi standardni (označava ga sa H od engl. *high* tj. visoki stil) a gdje nestandardni govor (označava ga sa L od engl. *low* tj. niski stil ili ga označava sa ZK od *zagrebačka kajkavština*) te je došao do sljedećih rezultata: H je korišten u javnom govoru, u učionici, u uredu i, zanimljivo, u ljutnji! L ili ZK je korišten kod kuće, među studentima, na tržnici, u trgovini, u tvornici, pri rekreaciji, u poeziji te pri iskazivanju naklonosti (Hoyt, 2012; 113-117). Iako sleng i žargon i nisu u neposrednoj vezi sa mjestom govorenja čini se kako ipak pažljivo biramo riječi i stil govora kada su pojedine radnje i mjesta u pitanju.

Nije neuobičajeno da se unutar pojedinog govornog jezika posebno analizira i govor njegovog najvećeg (obično i glavnog) grada. Zagreb ima tu karakteristiku da, osim što je dom sve većem i šarolikijem broju govornika, bude i mjesto presjecanja dviju dijalektalnih skupina. Izvorno, matični dijalekt zagrepčana je kajkavski! Balázs slično tvrdi i za Budimpeštu kada kaže kako „... je se prostor peštanskog govora iznimno proširio“ te „...da, ako postoje berlinizmi, onda moraju postojati i budimpeštanzmi“ kao odlika samo i jedino toga govornog područja (Balázs, 2013; 11).

Žargon je, pak, inačica jezika koja pripada određenoj vrsti zanimanja ili profesije, grupe ili aktivnosti. Primjerice, lingvisti koriste posebne riječi kada opisuju kako jezik funkcionira i djeluje. Afiksi, glagolska svršenost, objekti, imenice ili rekcija su riječi koje se već spomenutom lingvistu ili nekom drugom jezičnom stručnjaku ne čine kao strane ili nepoznate, smatraju se tehničkim izrazima ali to je žargon osobi koja nije lingvist. Žargon bi se prema tome mogao opisati i kao one riječi koje se koriste kako bi se opisao govor neke grupe gledano izvana, odnosno kao netko tko ne pripada toj grupi. Svakako je važno za naglasiti kako je žargon puno više „obojeniji“ obilježjima kojega narječja (zagrebački žargon, žargon njujorškog Harlema ili kultni londonski *cockney*) nego sleng, te da se „korisnici“ žargona više

namjerno nego nenamjerno služe njime kako bi ih se slabije i teže razumjelo (Halonja, 2012; 49).

Hamm (prema Samardžija, 2006) kaže kako je žargon neorganski idiom znatno slobodniji od dijalekta. Sabljak u svome *Rječniku šatrovačkog govora* iz 2010. kaže kako koristi termin žargon za govor jedne posebne društvene skupine koji nema razrađenu gramatiku (za razliku od npr. dijalekta) u obliku fonetike, morfologije ili akcentuacije, nego ima samo razrađenu tvorbu riječi i leksik (Sabljak, 2010).

Iako ranije navedena objašnjenja žargona zvuče kao objašnjenja stručnih pojmova, to nije tako. Žargon ima dodatnu odliku koja ga izdvaja od ostalih skupina te je upravo to i namjera pojedinih stručnjaka pojedinih područja kada biraju baš „svoj“ žargon u komunikaciji.

Ranije spomenuta pripadnost grupi je vrlo važna stavka. Sociolingvistički gledano, ako je netko član određene grupe, razumije i koristi sleng ili žargon, a ako nije tada mu se izrazi čine kao strani jezik. Istraživanje koje su 2010. proveli Skelin- Horvat i Muhvić- Dimanovski pokazuje kako žargonizmi u jeziku imaju puno veću ulogu nego što bi se činilo. Naime, tadašnji premijer Sanader na jednoj je konferenciji za novinare upotrijebio frazem „biti u banani“ u značenju biti u lošoj, nepovoljnoj, nezavidnoj situaciji. Iako je kasnije u par navrata i sam priznao kako ne bježi od „podstandardnih“ jezičnih izraza, bilo slengovskih, bilo žargonskih, njegova sintagma bi vrlo vjerojatno prošla nazapazeno da je nisu odmah citirali medijski portali, televizijske kuće i dnevne novine. Naravno, ukoliko bi se izostavio (slobodno se može reći neizbježan) utjecaj medija na formiranje misli pojedinca, žargon nije stran ni osobi političara. Ondašnji premijer je koristeći popularan frazem išao uljepšati stvar te se odabirom određenih riječi u određeno vrijeme išao identificirati sa „običnim“ građaninom, na taj način pokazujući kako je i on „jedan od nas“ a kako to najlakše učiniti nego pravilnim i pravim odabirom riječi (Skelin- Horvat i Muhvić- Dimanovski, 2010).

Gdje je onda granica između slenga i žargona i postoji li uopće? Francuski filozof Condillac je 1872. godine rekao kako „svaka znanost treba svoj jezik jer svaka znanost ima drugačije ideje“. Nebrojeno puta susretali smo se, što putem javnih medija, što putem razgovora (a ponekad i u vlastitim mislima) sa izrazima poput medicinski žargon, policijski žargon, žargon studenata sociologije i slično. Nikada nije došlo do sintagme medicinski ili policijski sleng, iako na prvi pogled to i ne zvuči tako čudno. Uzmimo samo par primjera. U medicinskom žargonu vrlo su česte kratice pa tako imamo BP za krvni tlak (od engl. *blood pressure*), IM za intramuskularno tj. unutarmišićno, BO za bez oboljenja i sl. Policijski službenici za svaku iole poznatu kriminalnu radnju koriste kratice, i to i brojčane i slovčane (*10-4 za sve je u redu, kôd 8 za policajac treba pomoć...*). Razlog leži u tome što ne žele javno govoriti o zločinu a ima i puno u tome što na takav način čuvaju svoju vrstu komunikacije, svoj žargon. Sve se ponovno vraća na tvrdnju kako je žargon uvjetovan zanimanjem tj. strukom koja ga koristi. Drugim riječima, žargon raspolaže užim krugom leksema, bez obzira jesu li to riječi u svojim punim značenjima, kratice, internacionalizmi ili riječi iz antičkih jezika dok je sleng tu puno bogatiji. Sleng dozvoljava govornicima zaobilazak ustaljenih i tvrdih jezičnih pravila te izlazak iz rutine svakodnevnog govora. Također, govornici koriste sleng kako bi zvučali moderno i prihvatljivo, no žargon koji je, slobodno se može reći, stepenicu ispod slenga a dvije ispod standardnog jezika, u današnje vrijeme gubi grubu granicu nečega nepoznatog većem broju govornika te može biti prepoznat i shvaćen od velikog broja ljudi.

Iako oštre granice između ova dva jezična varijeteta gotovo da i nema, još se uvijek o njima govori kao o dvijema različitim podstrukturama standardnog jezika bez obzira na svu ispremiješanost i sličnost koje nose, ne samo u sebi nego i u međusobnom odnosu. Stroga

granica možda nije ni potrebna ali se sa oba termina treba postupati odvojeno (A. Jaszó, 2004) a autor i sleng i žargon smatra sociolektom (Skelin- Horvat i Muhvić- Dimanovski, 2012) tj. slojem jezika izričito vezanim uz dobnu skupinu te broj „korisnika“ (A. Jaszó, 2004; Kis, 2013; Paran, 2013;).

Upravo zbog nedosljednosti u definiranju slenga i žargona, kako samo u mađarskoj tj. samo u hrvatskoj terminologiji, a kako i međusobno, autor će kao osnovnu razliku i kao osobno mišljenje uzeti definiciju iz *Enciklopedijskog rječnika lingvističkog nazivlja* Rikarda Simeona koji kaže kako je „sleng specijalni rječnik i idiom kriminalaca, skitnica itd. kojemu je svrha da sakrije od neupućenih sadržaj razgovora“ odnosno kako je „sleng razgovorni, kolokvijalni jezik koji je izvan standardne i konvencionalne upotrebe, a sastoji se od od kovanica ili riječi s novim ili proširenim značenjem“. „Žargon je“, po istom autoru, „društveno ili socijalno narječje... umjetni jezik koji upotrebljavaju članovi neke skupine koji žele da se razlikuju od od ostalog društva, kao npr. žargon zločinaca, žargon đaka i sl“. (Simeon, 1969). Još je jedan razlog zašto autor ovu podjelu uzima kao konačnu: bavljenje slengom i žargonom, na veliku je žalost, obuhvaćalo samo i puko sastavljanje svojevrstnih popisa jedinica koje su svojstvene pojedinim stručnim ili društvenim skupinama. S druge pak strane na hrvatskom govornom području gotovo da i nije bilo nekih većih pokušaja da se pojmovi sleng i žargon teorijski obrade te da se učini konačna podjela. Dijelom je tome tako jer se oba sociolekta smatraju drugorazrednim pojavama unutar jezika, oba sociolekta su predmeti proučavanja lingvista amatera te neshvaćanje potencijala i bogatstva koje oni mogu imati (i imaju!) kod govornika. Bilo kako bilo, neka i ova osobna opaska bude misao vodilja u nekim budućim istraživanjima za koje vjerujemo kako će ih biti tako da se rječničko objašnjenje ne uzima kao ono konačno i svima jasno.

5. Šatrovački govor i *halandzsa*

Šatrovački govor svakako je jedna od češće spominjanih i korištenih odlika južnoslavenskih jezika i to prvenstveno bosanskog i hrvatskog. U razgovornom jeziku često se koristi skraćeni izraz *šatra* a svoje podrijetlo vjerojatno vuče iz naziva za romsku vrstu razgovora vođenu *pod šatorom* kojom su Romi željeli stvoriti „svoj poseban tip govora različit od svih poznatih i rasprostranjenih tipova govora“ (Sabljak, 1981). Drži kako se šatrovački govor „udaljava ne samo od književnog jezika nego i od neknjiževnog jezičnog sustava.“

Fink je istraživala upotrabu i razumljivost riječi šatrovačkog govora iz 40-ih godina prošlog stoljeća te je uspoređivala tvorbu riječi šatrovačkog govora iz tog doba sa tvorbom riječi šatrovačkog jezika sadašnjeg doba. Polazište istraživanja je bio rječnik kojeg je sabrao i objavio srednjoškolski profesor i lingvist Josip Hamm koji je primjetio kako „govor srednjoškolaca obiluje izrazima, koji se, bilo po obliku, bilo po značenju razlikuju od riječi, kojima se služi naš današnji književni jezik“. (Hamm, 1939/40 prema Fink, 2003). Autorica je 219 izraza i frazema stavila u anketu te ispitujući današnje srednjoškolce došla do sljedećih rezultata: 54% riječi anketirani smatraju nepoznatima što je poprilično malo kada se uzme u obzir da je od Hammovog rječnika prošlo 75 godina! Daljnja analiza je pokazala još jednu karakteristiku šatrovačkog govora koja odolijeva vremenu a to je tvorba šatrovačkih riječi. Osim frazema koji šire svoje izvorno značenje (npr. *buksa* je, osim zatvora, i policijsko pritvaranje ali i kuća) a sve u cilju postizanja nerazumjevanja i tajnovitosti, šatrovački govor lako tvori nove riječi i postupkom tzv. metateze odnosno mijenjanjem redoslijeda pojedinih slogova unutar same riječi. Tako imamo npr. *rista*, *razbu*, *lima*, *šta mai?* za *stari*, *buraz*, *mali*, *šta ima?* Ukoliko je riječ jednosložna, Fink kaže kako se dodaje još jedan vokal pa tako

imamo *anva* i *olfo* za *van* i *fol* (Fink, 2003) ali autor tu promjenu smatra rjeđe korištenom jer se ne događa stalno (frazem *šta mai?* niti u jednoj inačici nije postao *oašt mai?* ili *uašt mai?*)!

Halandsza je ona vrsta govora koja je karakteristična za mađarski jezik a podrijetlo joj je nepoznato. Navodno je Lajos Lach, jedan mađarski umjetnik, imao priliku udvarati mladoj dami na plesu. Spomenuta dama je, prema priči, bila malo sporije pameti te je znala postavljati kojekakva čudna pitanja. Lajos je pokušavao osvojiti ruku mlade dame, ali bezuspješno. Čim bi joj pristupio, dočekivala su ga čudna pitanja. Nakon nekog vremena, dosjetio se kako će je pokušati osvojiti: na čudno pitanje čudno će i odgovoriti. Gospođica je vrlo brzo shvatila o čemu se radi te mu je kratko i jasno odgovorila: *Lajose, molim Vas, ne baljezgajte!* (*Úgy, Lajos, ne halandzsázzon!*). Tako je i nastala riječ *halandzsa* za nesuvislo govorenje (glagol *halandzsázik*).

Naravno, ova priča je i više nego idealizirana. Naime, riječ je o objašnjenju poznatog mađarskog pisca i novelista Frigyes Karinthyja (1887- 1938), sklonog idealiziranju i ironiziranju sveukupne ljudske djelatnosti i okruženja.

Za *halandzsu* je karakteristična zamjena vokala unutar riječi nekim drugim vokalom (npr. prednji *e* i *i* kao i srednji vokal *a* postaju stražnji labijalizirani *ö* ili stražnji zatvoreni *u*) ali češći je „način“ tvorbe samog izraza vođen samo jednom mišlju: neka riječ zvuči mađarski⁵! Štoviše, svaki bemisleni niz „riječi“ koji zbog upotrebljenih gramatičkih oblika i rasporeda fonema liči na neki jezik može „proći“ kao *halandzsa*. Tako imamo npr.:

lesz vigasz (i izvedenice)

lősz vögösz.

lasz vagasz.

lisz vigisz.

lusz vugusz.

ili

nézsónra járt, nyalkás brigyók

turboltak, purrtak a zepén,

nyamlongott, mint a pírityók,

bröftyent a mamsiplény

(preuzeto 22. 12. 2015. sa <https://hu.wikiquote.org/wiki/Halandzsa>)

Tolvajnyelv je živući žargon (A. Jászó, 2004). Često se između *tolvajnyelv*-a i njemu sličnih „tajnovitih“ načina komunikacije (*virágnyelv* i *madárnyelv*) i ne pravi neka velika razlika (Balázs, 2013.) nego ih se smatra „najnižim slojem društvenog i socijološkog (*társadalmi és szociológiai*) jezika“ (Balázs, 2000). S obzirom na to kako provalnici i ostali kriminalci uvijek pronalaze i koriste nove riječi i ova vrsta sociolekta se može smatrati vrlo promjenljivom. Cilj je, ponovno, ostati tajnovit i nerazumljiv te na taj način umaknuti policiji. Riječ koja je šifra za određenu stvar ili radnju, a koja dulje vrijeme ostaje u upotrebi svakako predstavlja potencijalnu opasnost te upravo tu leži nestabilnost i nestalnost samog jezika provalnika. Ponovno se susrećemo sa širenjem značenja izvorne riječi pa tako imamo izraz *virág* (cvijeće) za novac, *linkre megy* (biti na ledu) za nesigurnu situaciju, *szipózik* (snifati) za udisanje

⁵ Erdeljac ovakve riječi naziva pseudohomofonima tj. neriječima koje zvuče kao prave riječi nekog jezika te su u skladu sa fonotaktičkim pravilima danog jezika (Erdeljac, 2009; 333)

ljepilja kao opijata, *spurizik* (špurati) za trčanje, bježanje (njem. *spuren* staza, pista; identično i značenje i podrijetlo u oba slenga!) i sl.

Zanimljivo je kako je mišljenje lingvista i jezičnih stručnjaka o *tolvajnyelv*-u i više nego slično. Autori su i više nego kategorični u osudi takve uporabe jezika. Jedni ga drže onime što upropaštava mađarski jezik (Haragos, 1942 prema Kis 2013), prvo izdanje Rječnika mađarskog slenga (*Magyar szlengszótár* iz 1988.) sadržavalo je izričito upozorenje kako je „...rječnik namijenjen samo odraslima” (*csak felnőtteknek!*), dok Ritoók Zsigmond u uvodu istu knjigu smatra opasnom knjigom (*veszélyes könyv*)(Ritoók, prema Kiss, 1995).

5.1. *Virágnyelv* i *madárnyelv*

Kada je riječ o *jeziku cvijeća* (*virágnyelv*) zapravo se govori o simbolici i tradiciji darivanja i primanja cvijeća. Uzimajući u obzir kako mnogo puta nešto želimo reći ali se, iz ovog ili onog razloga to ne usudimo ili ne želimo, te tražimo neki jednostavniji način za to učiniti. Koliko je *jezik cvijeća* često korišten i raširen način komunikacije najbolje govori primjer korištenja istog već u biblijsko vrijeme, a svako povijesno razdoblje ima značenje koje se pridodaje određenom cvijeću. Međutim, kada se tim cvijećem prenosi nekakva poruka ili informacija nemoguće je ne izostaviti jezično značenje. Tako imamo npr. u renesansi cvijet jasmína koji nosi poruku *zavoli me, ja tebe već jesam*, cvijet mirte poručuje *neka mi te Bog dā*. U 19. st. jacintom se moglo i odbiti udvaranje uz poruku *uzrokovat ću ti probleme*. Osim samog cvijeta i drugi dijelovi biljke su služili za slanje poruke. Stabljika je značila kategoričko odbijanje, pupoljak molbu za strpljenjem a broj listova zapravo je bio broj sati u koliko je zakazan sastanak.

Iako je poznat, i kao što je gore već navedeno vrlo često korišten vid komunikacije, kada je riječ o jeziku cvijeća najdalje su otišli francuski lingvisti i leksikolozi. Naime, u Parizu je 1818. izdan prvi rječnik *jezika cvijeća* (fr. *Le languages des fleurs*) sa opisom više od 800 biljaka i njihovih značenja (Marosvölgyi, 2015). Iz uporabe jezika cvijeća zapravo se apstrahiralo prikriveno, i često, ublaženo značenje, a to svakako valja naglasiti kao jednu od najvažnijih odlika *virágnyelv-a*.

Madárnyelv (jezik ptica) je dječja vrsta govora, najčešće u igri. Riječi u rečenici se rastavljaju na slogove da bi se nakon svakog sloga ubacio po jedan dodatni slog sa suglasnikom *v*- te pripadajućim vokalom koji harmonizira sa onim prethodnim. Tako imamo npr.:

Pista jatszík a ház előtt (Pišta se igra ispred kuće)

koje postaje

Pi-vi-sta-va ja-va-tszí-vi-k a-va há-vá e-ve-lő-vő-tt.

Iako izgleda komplicirano, *jezik ptica* zapravo ne treba vježbati, samo razumijeti načelo stvaranja.

Sličnu vrstu jezične igre (koja je, doduše, prerasla granice igre te postala vrstom komunikacije) razvili su i mladi Afroamerikanci. Oni, naime, završne slogove svake riječi (jednosložne riječi ostaju nepromijenjene) mijenjaju sa *-izzle*. Tako imamo najčešće korišten i

citiran primjer (bez ikakvih rasističkih alizuja!) *For sure mah nigga* (Ziher, crnjo!) koje postaje *Fo' shizzle my nizzle*⁶!

Bez obzira na izoliranost, želja pojedine grupe da ostane zatvorena odražava se najprije na jeziku. Nije to slučaj samo sa materinjim nam jezikom, takva pojava zahvaća i susjedne ali i vrlo udaljene jezike, udaljene i po srodnosti a i zemljopisno. U Hong Kongu, npr., postoje tajna mafijaška društva tzv. *trijade* koje su čisti primjer kako jezik može poslužiti za prikrivanje. Zbog tajnosti povezane sa njihovom organizacijom i djelovanjem pripadnici *trijada* razvili su sustav komunikacije kojeg ostala populacija kantonskog kineskog nije mogla razumijeti. Članom *trijade* se moglo postati tek nakon dugog i bolnog procesa inicijacije koja je uključivala i svladavanje „jezika“. Do kolike mjere tajnovitost može ići možda najbolje govori činjenica o strogoj cenzuri koju provodi vlast u Hong Kongu i to sve sa samo jednim ciljem: isključiti nestandardni govor iz javnih medija (a vjerojatno usput i spriječiti kojekakve kriminalne aktivnost)(Hoyt, 2012;).

6. Metodologija rada

U ovom radu kao polazište za analizu koristit će se *Rječnik slenga* mađarske autorica Andree Parapatics (Parapatics, 2013), točnije 30 jedinica za svaki grafem abecede. Jedinice su nasumično izabrane s time da će unutar svakog grafema biti odabrane sljedećim redoslijedom: 10 čestih, 10 osrednje te 10 rijetko korištenih izraza⁷ (ukoliko se pod pojedinim grafemom nađe manje od 30 jedinica, sve će biti uzete u obzir). U slučaju onih jedinica koje imaju više značenja, u obzir će se uzimati samo prvo tj. samo prvi navod iz rječnika. Prilikom prevođenja na hrvatski, osnovno će biti pokušati prevesti samu jedinicu, bez obzira kako: standardno, slengovski ili žargonski (dijalektalni izrazi bit će namjerno izostavljeni i to samo radi pojednostavljivanja rada i sužavanja samog korpusa analize). Nadalje, analizirat će se oni izrazi koji i na hrvatski budu prevedeni slengom (očekuje se kako će ih biti barem pola) i to na način na koji je izvršeno samo prevođenje: prevodi li se imenica imenicom, glagol glagolom, pridjev pridjevom a ostali izrazi ostalim izrazima (među ostale izraze svrstane su: zamjenice, prilozi, čestice, poslovice, izreke, novotvorenice, šale, ironični i pogrđni izrazi, eufemizmi, vulgarizmi i erotizmi). Ranije navedeni ostali izrazi su ponovno radi pojednostavljivanja okupljeni u jednu veću skupinu.

6.1. Ciljevi i očekivanja

Ovakvom usporedbom, kako je ranije rečeno, cilj je utvrditi postoje li ikakve sličnosti ili razlike u mađarskom i hrvatskom slengu, bez obzira na vrstu nastajanja samog izraza tj. je li izraz nastao npr. onomatopejom, postoje li odlike koje krase oba jezika, prevodi li se nestandardni glagol nestandardnim glagolom i sl. Naravno, cilj ovoga rada biti će i pronalazak onih jedinica za koje se može reći kako su identične u oba jezika (za njih se očekuje kako će ih biti daleko najmanje prvenstveno radi „udaljenosti“ između mađarskog i hrvatskog jezika

⁶ suglasnik *r* sinkopira tj. ispada vrlo vjerojatno uslijed brzog govora

⁷ autorica pored svake jedinice daje i oznaku za broj ponavljanja: ♦ označava manje od 1000 pojavljivanja, ♦♦ označava između 1001 i 10000 pojavljivanja dok ♦♦♦ označava više od 10000 pojavljivanja

što po podrijetlu, što po lingvističkoj skupini kojoj pripadaju a što i po bogatstvu samog leksika). Nadalje, cilj je i pokušaj pronalaska određene odlike slenga obaju jezika za koje se može reći kako upravo ona na najbolji i najprihvatljiviji način opisuje već spomenuti sleng te se kao takva može s punim pravom uzeti u bilo kakvu daljnju raspravu ili istraživanje. Konačno, cilj je bio i sastavljanje prvoga rječnika mađarsko- hrvatskoga slenga koji bi to uistinu i bio. Strogo filtriranje prilikom prevođenja, pridržavanje ranije navedenih odlika u samoj metodologiji te analiziranje samo onih jedinica koje zadovoljavaju sve kriterije i to u oba jezika ima u cilju davanje točne i usporedene slike slengova obaju jezika.

„Izlazak“ iz standardnog jezika tj. odabiranje slenga za analizu i usporedbu svakako treba shvatiti i kao velik zadatak i kao veliku obavezu. Bez obzira na ovladavanje gramatikom i leksikom, bez obzira na sličnost sa materinjim jezikom ili utjecaj sveprisutnog engleskog jezika, sleng se može smatrati onim slojem jezika koji se posljednji uči i usvaja. Upravo je to bila misao vodilja kod pisanja ovog rada: stranac može reći kako govori mađarski tek nakon što upozna sve njegove dijelove i tajne, lagane ili teške, velike ili male, lijepe ili ljepše.

S obzirom na to kako je ovo istraživanje prvo koje je obuhvatilo mađarski i hrvatski sleng, valja naglasiti kako se dobiveni rezultati mogu uzimati kao relevantni ali i trenutačni. Naime, jezik je promjenjiva materija, no i ovako dobiveni vid rezultata svakako će služiti kao polaznica za usporedbu i to lingvistima i povjesničarima, profesorima i studentima.

Sve hrvatske izraze autor donosi u vlastitom prijevodu dok sve možebitne pogreške valja pripisati samo njemu.

7. Rječnik

A-Á

1. ábra- situacija, stvar
2. abrak- klopa, žderačina
3. abrakol- klopiti, žderati
4. aksi- akumulator

5. albi- podstanarstvo
6. a levegőben lóg- na staklenim nogama
7. alja- podmuklo
8. alkesz- alkić
9. áll a zászló- dići se (za erekciju)
10. ász- kralj, car
11. ágybetét- onaj, ona koja se prostituira
12. agysebész- glup, malouman
13. azt hiszi, hogy ő a jani- napuhanko
14. ari- zlatan, zlatna; jako ljubazan; drag
15. arc- lice, faca
16. alap- važno, glavno
17. átbasz- baciti, odjebati
18. agyal- mozgati
19. ajci- poklon
20. agyturkáló- psihić
21. a két szép szeméért- na lijepe oči
22. alien- prišt
23. alváz- guza, dupe, prda
24. atombugyi- bapske gaće
25. attila- zlica
26. arénázik- svađati se
27. aszal- psovati
28. atom- jako puno
29. álmi- pospan
30. alapoz- piti prije tuluma; zagrijavati se

B

1. baszás- jebanje
2. bátyó- buraz, burki
3. bead- smuljati
4. bedob- smazati
5. beficcen- popraviti, dogoditi se; zbiti se
6. beszél- ukazati, reči
7. béna (često i bénázik)- bena(v); nespretan; smotan;
8. beugró- upad
9. buzeráns- homić, peder, derpe
10. bunkofon- mobač
11. buksza- treba, mala, pica
12. bokszos- crnjo, kmica
13. belő- pikati se
14. beköp- cinkati, drukati
15. beéget- obrukati
16. baró- super, supać
17. balkán- nered, ludnica
18. baltaarcú- rugoba
19. bemos- zviznuti (šamar)
20. benyom- zakačiti se
21. beseggel- nabubati
22. beküáz- zakucati (gol)
23. becsábít- zbariti (djevojku)
24. befásít- roknuti
25. bedduran az agya- naljutiti se
26. begizdul- uvrijediti se (nečim)
27. belezúg- zatelebati, zacopati
28. bláz- pljuga
29. buliarc- partijaner
30. búra- tikva, piksa, bulja

C

1. cajga- bajk
2. cerka- škrabalo
3. cigi- pljuga
4. cigizik- zapaliti, pljugati
5. ciki- bed, neugodnjak
6. cimbi- frend, jaran, pajdo
7. colos- visok
8. cucc- prnje, droga
9. cuccos- stvar, roba
10. cuki- slastičarn(ic)a
11. cikiz- sprdati, zezati (nekoga zbog slabih strana ili nevještina)
12. cinkes- opasno, rizično
13. combos- jak, mišićav
14. cumó- stvar, roba
15. cajgázik- voziti bicikl
16. cigánykodik- cjenkati, muljati
17. cigó- cigo, ganci
18. cink van- rizično; postoji nekakva opasnost ili problem
19. cinnás- neugledno, ružno
20. c- kategóriás- žnj- kategorija
21. cumizik- pušiti (fellatio)

CS

1. csaj- treba, mala, pica
2. csajozik- bariti (s ciljem zavodenja); provesti se (sa ženskom osobom)
3. csigusz- puž
4. csoki- čokolada
5. csöves- beskućnik, siromah
6. csövi- klošar
7. csúcs- vrh, zakon
8. csilli- villi- fensi- smensi
9. csini- lijep, zgodan
10. csóró- bijedan, jadan
11. csimbasz- trava, žiža
12. csillió- džgilijun
13. csontra- do kosti
14. csövezik- klošariti
15. csípőből- k'o od šale, iz pič**
16. csór- maznuti, popaliti
17. csonti- košcat, kost i koža
18. csesztet- čačkati; zajebavati (koga nečime); gnjaviti
19. csumi- pozdrav; vozdra
20. csula- hračka, hraćak
21. csett- šljaga
22. csobog- trkeljati, sрати
23. csiniz- obavljati, raditi
24. csoki- pusa
25. csöre van töltve- dići se (za erekciju)
26. csöriz- zvrnuti, cvrznuti
27. csotrogány- krtija
28. csulázik- hračkati
29. csehszlovák- loše, neugledno, neudobno
30. Csajágröcsöge- Vukojebina, Bogu iza nogu

D

1. depi- depra
2. difi- diferencija, razlika
3. dobbant- okrenuti se na peti (i pobjeći)
4. dob egy hátast- razbiti se, ubiti se (od alkohola)
5. dog- test, ispit
6. dolcsi- dolar
7. domborít- rasturiti
8. döglük- ključati; zaspivati
9. duda- duda, cika
10. duma- trkeljanje, baljezganje
11. deltás- urokan (velikih i jakih mišića)
12. dilibogyó- tableta, sedativ
13. dob- poslati, baciti
14. dohány- lova, šuška,
15. durvás- jak, žestok
16. drakula- jebeno, super
17. droid- seljačina, brdo
18. dízel- dizel (piće)
19. dob egy sárgát- pišati
20. disznózsír- krema za lice
21. disznó- ful, totalno
22. dezső- dolar
23. deszka- daska (ravnih, malih grudi)
24. denszel- čagati
25. delláz- caltati
26. della- lova, šuška
27. dekkol- visiti; čekati nepotrebno ili bez veze
28. defekt- defekt
29. dakota- tamnokožac, indijanac
30. dákó- piša, kita

1. dzsuva- prljavo, isprljano
2. dzsindzsa- šikara, grmlje
3. dzsumbuj- šikara, grmlje
4. dzsipó- cigo, ganci
5. dzsal- ící, prelaziti
6. dzsesszel- ící, prelaziti
7. dzsoja- džoint, frula
8. dzsuvás- prljavo, isprljano

E, É

1. édi- sladak, slatka
2. édi- bédi- slatkica
3. ég- (o) brukati (se)
4. égés- neugodnjak
5. éget- brukati
6. égő- gorući (npr. problem)
7. elvan- provesti se
8. elviszi a balhét- preuzeti odgovornost
9. elbasz- sjebati
10. elcsesz- usrati, sjebati
11. eldurran az agya- eksplodirati glava (nekome od ljutnje)
12. elhúz- begati, klisnuti
13. elhúzza a belét- pokupiti se
14. elkurvul- tko o čemu, kurva o poštenju
15. elkussol- začepiti
16. ellóg- markati, markirati
17. elmegy- prolazi, valja, kupujem (za prihvaćanje)
18. éretlenségi- popravni rok ili ispit
19. einstein- pametnjaković
20. eki- ekser (eks)
21. elment Kubába- ispariti, odmagliti
22. elcsúszik- zaostati, kasniti
23. elefánt- svjećonoša, fenjeraš
24. eltapsol- spizditi, sprašiti (novac; najčešće na nepotrebne stvari)
25. érintett- blesav/a/o
26. elzúg- roknuti
27. emilezik- mejlati
28. el van szállva magától- biti pun sebe
29. enikő- silovatelj
30. etet- muljati

F

1. fagyi- slatkać
2. faszom se tudja- kur** znati
3. ferdeszemű- kosooki
4. figyi- zipa
5. fizu- plaća
6. fű- trava, žiža
7. főszuli- viša (za školu)
8. fixíroz- buljiti
9. fling- filing, tač
10. felpörget- nabrijavati
11. fain- fajn
12. fuksz- biža
13. falaz- pokriti, zaštititi
14. fekszik- ležati (u smislu odgovarati, prihvaćati)
15. fika- bala, zelembać
16. full- ful
17. fű alatt- na crno, na crnjaka
18. füles- dojava, poziv
19. fasírtban van- biti u svađi
20. feldobja a talpát- otegnuti papke; crknuti
21. fakabát- murjak
22. füstöl- dimiti, čaditi (pušiti cigarete)
23. fosik- usrati se, ukenjati se (netko nečega ili nekoga)
24. fa- kec, kulja
25. fa testápoló- palica za bejzbol
26. feka- crno
27. fapados- jeftilen, bagatela
28. felszívódik- ispariti; odmagliti
29. fúj- puhati, ljutiti se
30. föci- zemljopis

G

1. gumi- gumica
2. gólya- gušter, brucoš
3. gimi- gimka
4. geci- sperma; seronja
5. galeri- bagra, ekipa, društvo
6. gatty- čehla
7. gratula- čestitke
8. gáz- bed, neugodnjak
9. gallyra megy- krepati, crknuti
10. gány- sranje, bed
11. gumicsizma volt a jele az óvodában- seljačina, seljo
12. görcsöl- grčiti se nad nečim (u značenju truditi se)
13. gatyarohasztó meleg- pasje vrućine
14. geng- banda
15. gatyázik- vući se, sporo ići
16. góré- šef
17. gályázik- crnčiti
18. grasszál- prešetavati
19. gecizik- popovati
20. gellert kap- izjaloviti se
21. gityó- đitra, gitara
22. gatter- nacvrčan
23. gityózik- tamburati
24. gumicselló- bakandže
25. gusztáv- ukusno, fino
26. güzül- štrebati, drobiti se
27. gizdáskodik- izvoditi; raditi scene
28. gerely- pijan
29. gatter van- crknuti, krepati

GY

1. gyülis- sektaš

2. gyümi- voće
3. gyümisali- voćna salata
4. gyúr- trenkati
5. gyök kettővel- brzinom puža
6. gyökér- beton
7. gyíkság- idiotarije, zezanje
8. gyík- piša, pišica
9. gyépés- baksuz
10. gyengén muzsikal- pokazati se
11. gyak- vježbe, seminari
12. gyak (i)- kresnuti, opaliti, poševiti
13. gyémántcsukló- dijamantni zglob, zlatna ruka (onaj koji dobro igra stolni nogomet)
14. gyertyatartó- fenjeraš, svjećonoša
15. gyíkhús- lešina, mesina
16. gyónás- usmeni
17. gyopár- tupav/a/o
18. gyufa- kec, kulja
19. gyüli- sektaš

H

1. hanta- muljaža, magla
2. hantázik- bacati pijesak u oči
3. hapsi- lik, frajer
4. haver- poznanik, drug
5. hekus- murjak
6. hepp- fora
7. hidegre tesz- ukloniti (u značenju ubiti)
8. hülyül- zajebavati se, sprdati
9. hűvös van- čuza, ćorak
10. hajaz (vmire v. vkire)- isti, pljunuti, kopija
11. haditerv- maršruta, plan
12. hadititok- vojna tajna, među nama
13. hadovál- trkeljati
14. hajt- nabrijavati
15. haluzik- imati halove
16. herka- hors (za heroin)
17. herótja van- pun kufer, pun kur**
18. höri- hrčak
19. hurka- šonjo
20. humorherold- šaljivdžija, komedijaš
21. hátizsák- privjesak
22. hátszél- zaštita, beneficija
23. háttal ül a moziban- slabije kopčati
24. haverina- poznanica
25. hazasír- željeti prerano napustiti tulum
26. hegeszt- jebati, ševiti
27. hani- homić, peder
28. husoda- mesnica
29. hüvi- šljiva, zebec
30. hosszút köp- rigati

I, Í

1. ikszde- XD (emotikon za jaki smijeh)

2. ingyért- džaba, za dž
3. izomagyú- šupljoglavi
4. IQ- harcos- telegentan
5. iszonyat- super
6. izomból- iz pič**, bez po' beda
7. igény- finjak, ozbiljnjak
8. így jártál- tako je pao grah
9. ilyen hideg- dnohla
10. imba- super, jebeno
11. imcsiz- obožavati, klanjati se
12. ímélkedik- mejlati
13. ingyenc- super, izvrsno
14. ismi, rođo, zemo, pajdo
15. ismiz- poznavati
16. istenkirály- bogovski
17. iszi- cuga, nešto za lokati
18. ível- uprskati, spiskati
19. ízetlen- neukusno, loše (npr. za vic, šalu)
20. ízetlenül- neukusno, loše (npr. za vic, šalu)
21. izgi- mizgi- strašan (u smislu napet, dobar)
22. izmoskodik- kurčiti se
23. izmoz- forsati
24. izzít- nabrijavati

J

1. japcsi- japaner, žuti
2. jogsí- vozačka (dozvola)

3. jard- murja
4. jó (vki vkinél)- biti dobar prijatelj ili poznanik s nekim
5. jagelló- murjak
6. jaki- kupleraj, kurvanluk
7. jakó- kaput
8. jancsika- smotanko
9. jani- frajer, lik
10. jogalap- jasno, podrazumijeva se
11. jó kör volt- jebeno (ironično)
12. jól van- laganini; taman (biti dovoljno pijan)
13. joystick- piša, kita
14. józsi- frajer, lik
15. jön, mint a cunami- (brzo) k'o munja

K

1. kábszer- gadro
2. keménykedik- kurčiti se
3. ketyere- gedžet, novotarija

4. kiakad- popizditi
5. kibaszott- (pre)jebeno
6. kínai- kinesko (u značenju nepoznato)
7. klotyó- šekret, seraonica, klozet
8. komcsi- komunjara
9. konyec- kraj, završetak
10. köcse- tenks, fala
11. kégli- gajba
12. kisebbség- manjina (u smislu nacionalnosti)
13. kislány- curica, tetkica, pičkica
14. kocka- matematičar, prirodnjak
15. kockára fágy- smrznuti se do kosti
16. kolbi- kobasa
17. kori- klizaljke
18. köhög- pljunuti, caltati
19. kurvázik- kurvati se (baviti se prostitucijom)
20. kula- sranje, balega, govna
21. késdobáló- prčvara, buvara
22. kézimunka- ručni rad
23. kiló- glava (za novac)
24. kiüti magát- razbiti se, naroljati se
25. kodzsek- celo
26. ködlámpa- sise; dude
27. küa- bed, neugodnjak
28. kövi- slijedeći, idući
29. kőművesmosoly- stražnjica koja viri iz hlača
30. kekk- neugledno, za kur**

L

1. lábbusz- cipelcug
2. lájtos- lajt
3. lapátra tesz- nogom u dupe
4. lazul- čilati

5. lellezik- otvoriti dušu
6. lógás- markanje
7. LOL- LOL (od eng. laugh out loud)
8. lovi- konjske utrke
9. lúzer- luzer
10. lövése nincs- nemati blage veze ili pojma
11. laszta- lopta
12. látástól mikulásig- od jutro do sutra
13. lé- lova, šuška, kinta
14. lebasz- (dobiti) jezikovu juhu
15. lepedő- som (za novac)
16. lesmárol- zažvaliti
17. litttyó- litra
18. le van gatyásodva- staviti (objesiti) gaće na štap/staviti govno na štap
19. lehidál- iznenaditi, šokirati se (nad nečim i u negativnom ali češće i u pozitivnom smislu)
20. lezavar- sprtljati
21. lávol- voljeti, ljubiti
22. lebabázik- dobiti dijete, poroditi se
23. leabál- izdominirati, otresti
24. lelép a térképről- odmagliti
25. lenyúl- drpiti; smuljati; utajiti npr. novac
26. lenyó- lekcija
27. lekaszál- pokositi, (s)maknuti
28. libcsi- liberalac
29. luvnya- mala bez morala
30. lépő- cipele, obuća

M

1. más tézta- drug par rukavica; drugi par opanaka
2. mák- sreća
3. macsek- mačor, maca(n)
4. macsó- mačo

5. meglepi- iznenadenje
6. Merci- Merđo, Merđan
7. mizu- šta ima, šta mai
8. múkszik- šljakati
9. motyó- prnje
10. mammer- baba
11. mazsi- groždica
12. mensi- menga
13. mereszti a seggét- spuštati dupe
14. meg van zuhanva- ne biti sav svoj
15. meka- meksikanac
16. majrézik- sikirati (se)
17. melóhely- radno mjesto
18. megvág- roknuti
19. megfűz- zašprehati; smuvati
20. macerál- gurati nos; gnjaviti
21. mariska- marica, mara (za marihuanu)
22. mamusz- papučar
23. megdönt- povaliti
24. megjött- imati (menstruaciju)
25. mindzó- mindža, piz**, pič**
26. misi- milja (u značenju tisuća)
27. mobika- mobač
28. metrás- metro(seksualac)
29. Miku- Niksa, Nidžo
30. múvtér- struka, kompetencija

N

1. necces- frka
2. nimfó- nimfoman(ka)
3. no para- ne boj se, ne brini, ne beri brigu
4. nuku- nulac
5. nulladik- nulti/a/o

6. naci- čehla
7. nagy arc- faca, lik, frajer
8. nagy az arca- napuhanko
9. nagyfalú- Budimpešta
10. nagy forma- pozitivno, veliko
11. nagy tüdeje van-širokogrudna
12. napbarnított- cigo, ganci
13. napfogyi- pomrčina
14. napszenya- sunčane naočale
15. nari- naranče
16. neandervölgyi- neandertalac; seljo; priglupa osoba
17. negatív- bed
18. negró- crnjo, kmica
19. négyszemű- četverooki; naočalko
20. ne hari!- nemoj se titlju!
21. nehéz napok- oni dani u mjesecu
22. növi- seka
23. nincs arca- obezglavit se (od alkohola)
24. noki- njok
25. nem mindegy- nije bilo što (netko nekome); nije krv voda
26. nem szívbjajos- hrabar
27. nem szórakozik- misliti ozbiljno
28. nem lehet lelőni- mljeti; trkeljati (nezaustavljivo i sa željom biti u centru pozornosti)
29. nem hisz el vkit- ne vjerovati svakome svašta
30. nem kispályázik- misliti ozbiljno

NY

1. nyálas- ljubić
2. nyanya- baba, babac
3. nyista- nula, ništa
4. nyomorék- neugledan; propali slučaj
5. nyomul- bariti, (za)šprehati; laktariti
6. nyugger- penzić
7. nyúlbéla- pičkica, usranko

8. nyüzi- kavga
9. nyal- lizati (cunnilingus); ulizivati se; uvlačiti
10. nyalás- lizanje (cunnilingus); ulizivati se; uvlačiti
11. nyalizik- dupeuvlačiti
12. nyasgem- poljubi me u dupe; možes mi ga popušiti
13. nyíg- cmoljiti
14. nyom- (is)pričati se (s nekim), napričati se, puno govoriti
15. nyúl- popaliti, drpiti
16. nyálcse- žvaljenje
17. nyomiz- otisnuti, isprintati

O, Ó

1. odabasz- istresti, hititi
2. ofő- raska, rasko
3. ok- ok
4. orrvérzésig- do jaja
5. ott van a szeren- biti sa nečime na ti, kužiti se
6. ott van a topon- biti sa nečime na ti, kužiti se
7. oboázik- pušiti (fellatio)
8. odateszi magát- davati se, truditi se

9. okosban- jeftino, mudro
10. olt- imati na piku
11. oltás- kriviti, prozivati
12. osztás- bukvice, prodika
13. ott van- (to je) jako dobro
14. oxi- ok, oki
15. odapírít- davati sve od sebe
16. odaspamol- skompati (se)
17. odavág- predobro
18. odavágós- jako dobro
19. offon van- mrtav umoran
20. oki- pametan/na/no
21. oksi- ok, oki
22. olezanc- nebitno, sporedno
23. órarendel- rasporediti, podijeliti
24. ortopéd- gabor, rugoba, žgaba
25. oszt- govoriti, odgovarati
26. osztja az észt- držati bukvicu, prodiku

Ö, Ó

1. öngyi- samoubojica
2. öri- hari- zamjeriti (se), naljutiti (se)
3. ős- starci, fosili
4. összejön- uspjeti, proći
5. ötödik kerék-treći kotač, držati svijeću
6. összehoz- našteliti, srediti (nekome nešto npr. posao)
7. összeröfenés- sastajanje, druženje
8. összeszed- prepoznati
9. összetöri magát- zdrobiti se

10. öcsi- dizel (piće)
11. önki- samoposlužni restoran
12. ős- stari/stara; starci
13. őstermelő- brdo, seljo
14. összebarmol- uništavati, štetiti
15. összebútorozik- skućiti (se), smjestiti (se)
16. összegányol- zadržati, usrati
17. összekócolja a fogsorát- prosuti zube
18. összespanol- skompati (se)
19. összetolja a bútort- skućiti (se), smjestiti (se)

P

1. paff lesz- biti, ostati paf
2. paki- pakistanac
3. pálesz- žestica. ljuto
4. partiarc- partijaner
5. pasas- frajer, lik
6. pedál- štreber
7. pézsé- papirnata maramica
8. pia- cuga
9. prosti- kurva
10. puska- šalić

11. pali- lik, frajer, tip
12. para- paranoja, strah
13. pattog- žvcirati se, sikirati se
14. ped- pedagogija
15. piás- alkić, kroner, cuger
16. picsog- cmoljiti, jadati se (nad nečim preteškim što zapravo i nije)
17. pinyó- podrum
18. piros betűs ünnep- oni dani u mjesecu
19. pucsít- guziti se
20. plüsi- plišanac
21. páka- vozdra, bok
22. parfing- fejk, lažnjak
23. partesz- parti
24. pecó- gajba
25. pezsi- šampanjac
26. piállda- birc, krčma
27. pingvin- konobar
28. pszichomókus- psihić
29. pucol- gibati, razguliti
30. pró- profil, naslovna strana

R

1. rafkós- kužara, lukavac
2. rahedli- gro
3. Rákosborzasztó- Vukojebina
4. ramaty- loše, očajno
5. rá se baszik- ne jebati, ne doživljavati
6. repcsi- avion
7. rizsa- muljaža
8. robotol- crnčiti
9. rókázik- bljuvati, rigati
10. röpdoga- diktat
11. rövid az agya- kratke pameti

12. rottyon van- zdrobljen (od umora)
13. rongy- tisuća, hiljada
14. retyó- kenjara
15. reghét- uvodni tjedan
16. rábaszik- naletiti; potrefiti; slučajno pogoditi
17. rábukik- nabrijavati
18. ráfarag- navući se
19. rágyúr- trsiti (se)
20. rámozdul- bariti, zašprehati
21. romi- ljubić
22. rézbőrű- tamnokožac
23. ribancrobogó- platforma (cipela jako visoke pete)
24. rókát fog- bljuvati, rigati
25. rókavadászat- rigoletto
26. rosszullakik- prežderavati (se)
27. raptor- brdo, seljo
28. random- slučajno, nenamjerno
29. ráflessel- zanimati (se)
30. racka- dred(ovi)

S

1. sajna- žalim, sori
2. sárga- žuti (za osobu žute rase tj. azijata)
3. sirály- zakon, supać
4. sír a szája- kukati
5. skac- dječarac
6. smafu- mačji kašalj
7. smár- cmok
8. spangli- džoint, džoja
9. spéci- specijalno, posebno
10. sulí- škola
11. susnya- šikara, gustiš
12. spurizik- špurati

13. sír- jadati (se)
14. smasszer- šmaser, gorila
15. sík- blesavost
16. se kép, se hang- nit' slike, nit' tona
17. séró- friz, zuza
18. saláta- kupusara
19. segghülye- glup k'o stup, glup k'o kur**
20. sáros- prsti u pekmezu
21. spuri- spid, brzina, spidara
22. stoppol- škrtariti, čuvati
23. stírel- škicati
24. sörrent- piti, ispijati pivo
25. slozi- kenjara, šekret
26. slukkoskodik- žicati dim (cigarete), šat
27. savazás- maltretiranje
28. satu- mrtav pijan
29. savazás- kiselina, ocat
30. speckoll- specijalni, posebni kolegij

SZ

1. szabi- godišnji, slobodno vrijeme
2. szakdogá- diplomski
3. szoli- solarij
4. szuper- super, supać
5. szunyál- éoriti, krmiti
6. szülinap- ročkas
7. szuperál- šljakati
8. szütyő- torbica
9. szívat- raspravljati
10. szoci- socijalist
11. szarért- húgyért- crkavica
12. szarrá- jako, puno
13. szasz- vozdra

14. szefós- tenkre, idiot
15. szemcsi- cvike
16. szemétkedik- bedirati
17. szerkó- obleka
18. szimat- njuška(lo)
19. szüni- pauza, slobodno vrijeme
20. szürke egér- uš, priljepak
21. szekrény- (trokrilni) ormar
22. szalcsi- slanina
23. szecsa- sendvič
24. szétmegy- spucati, prekinuti
25. sziszegő szappan- dezić
26. sztereó- bipsić
27. szotyis- tabletar, tabletoman
28. sztracsi- stračatela
29. szüljek vagy izzadjak- ti se šalis?
30. szem- oči (u značenju naočale ili leće)

T

1. tappancs- kopito, papak
2. tatyó- torba, torbica
3. teló- mobač, mob
4. tépi a száját- trošiti grlo
5. tesó- buraz i sisterka
6. tetkó- tetovaža
7. tesi- tjelesni
8. tini- tinejdžer
9. töri- povijest
10. tuti- ziher
11. tartja a gyertyát- držati svijeću
12. teki- kornjača
13. tipi- tapi- pipkanje, diranje
14. tököm tudja- nemati pojma, nemati blage veze

15. turha- hračka, hračak
16. tüdőgyuszi- upala pluća
17. taknyol- ljosnuti, razbiti (se)
18. tali- sastanak, druženje
19. tigrisbukfenc- popravni
20. tiplizik- šmugnuti, sprašiti
21. tancsizik- štrebati
22. tangus- tange
23. tarhálós- žicar
24. tataroz- lickati (se)
25. tol- spaliti (cigaretu)
26. toronyóra láncostól nem kéne- muzička želja
27. tupak- čep
28. tuskóz- zviznuti; šutnut' u kukuruze
29. tüdőropi- pljuga
30. teflon- neljepljivo

U, Ú

1. ubi- krastavac
2. ubiszezon- sezona (kiselih) krastavaca
3. uccsó- zadnji
4. uncsi- dosadno
5. uncsitesó- bratić, sestrična
6. uzsidoboz- kutija za užinu
7. ugrál- iskakati, isticati se
8. ugrik- poluditi, puknuti
9. újít- nabaviti
10. undi- zgađan, rugoba
11. uszi- bazen
12. úszógumi- kosa do pasa
13. utazik- (na)paliti se
14. uvé- završni ispit
15. uzsi- užina, gablec

16. uborka- kiseo čovjek
17. ultraláma- turbo glup
18. uncsiöcsi- nećak
19. úszás- posla preko glave
20. uvézík- polagati završni ispit

Ü, Ú

1. ügyi- spretno
2. über- iber, gro
3. über- iber, gro
4. überelhetetlen- nenadjebivo
5. üccsi- osvježavajuće piće
6. ügyeletes- svagdašnje, stalno
7. ürge- lik, frajer
8. üt- zviznuti
9. ütközik- sastati (se), družiti (se)
10. üzi- poruka
11. über alles- iznad svih
12. überel- (po)rokati
13. ügyetlen- priprosto
14. ünnepel- imati (menstruaciju)
15. ütköző- dude, cike
16. ütős- ; nešto udarno, jako, efektno; izuvača (jako jak alkohol)

V

1. vacsi- večera
2. valszeg- ziher, sigurnjak
3. verda- kola, kolica
4. vérprofi- (refleksi) k'o u mačke
5. vért ne adjak- muzička želja (tražiti nešto više uz nešto već odrađeno)
6. vinyó- matična (ploča)
7. vacsizik- večerati
8. vaker- špreha
9. villany leó- gasi svjetla
10. villanyos- tramvaj
11. vág- kužiti
12. vagány- mafijozo, gangster
13. vakegér- sljepić, ćoro
14. vakerol- srati
15. vágott szemű- kosooki (za osobu žute rase tj. azijata)
16. vállal- reći, odgovoriti
17. van benne vonó- cigo, ganci

18. vas- kola, kolica
19. vastag- prljavo, trulo, bolesno bogat
20. vidi- video
21. vadász- bambus (piće)
22. van valamennyiben- dati za nešto određeni novčani iznos, pljunuti
23. vakon van- biti pijan
24. van baja- biti pijan
25. varacskos- zakon
26. vasfog- željezni osmijeh
27. ver- stresti, eksati
28. veréb- sranje
29. vilisz- majica bez rukava
30. voncsi- vlak

Z

1. zabagép- ždronja, Pero Ždero
2. zacsi- vrećica
3. ziher- ziher, zicer
4. zuhé- kiša
5. zabos- ljut, bijesan
6. zaci- zalagaonica
7. zakózik- roknuti, ljosnuti
8. zéhá- ispit zatvorenog tipa
9. zéházik- pisati ispit zatvorenog tipa
10. ziccer- ziher, zicer
11. zizi- truo, nikakav
12. zöld- trava, žiža, marica
13. zrí- scena, skandal
14. zrikál- smetati, dosađivati
15. zúz- begati, klisnuti
16. zacc- caka, fora
17. zaccos- riskantno, upitno
18. zárás utáni nyitás- provala

19. zeller- zbrkan, uplašen
20. zima- dnohla, zebec
21. zokni- guma
22. zoltán- može, vrijedi
23. zoral- zakon, supač
24. zoralkodik- visiti, zujati
25. zöldhasú- zelembač (američki dolar)
26. zrínyizik- zgibati, odmagliti
27. zuhan- tušnuti (se)
28. zura- zakon, supač

ZS

1. zsepi- papirnata maramica
2. zsigány- tenkre, idiot
3. zsinórban- zaredom
4. zsír- totalno, ful
5. zsír- skroz, jebeno (pojačivač izraza npr. jebeno pametan)
6. zsíros deszka- kruh sa masti
7. zsozsó- pare, lova
8. zsufi- krcato, natrpano
9. zsuga- karta(nje)
10. zsebhoki- džepni biljar
11. zsebhokizik- drkati
12. zsebkutya- pas na baterije
13. zsernyák- drot, cajoš
14. zseton- lova, pare
15. zsici- kreten, glupan, idiot
16. zsidó- židov
17. zsugás- kartaš
18. zsé- murjak, drot
19. zserbót ne süssek- muzička želja (tražiti nešto više uz nešto već odrađeno)

- 20. zsidóskodik- ciganiti, žicati
- 21. zsíros- (masno) bogat
- 22. zsugázik- kartati

8. Analiza i usporedba

Analiza je obuhvatila 776 rječničkih jedinica mađarskog slenga od kojih je 369 imenica, 203 glagola, 100 pridjeva i 104 ostale jedinice. Gledajući u postocima, taj je odnos 47, 6% za imenice, 26, 1% za glagole, 12, 9% za pridjeve te 13, 4% za ostale jedinice. Kao što je već ranije napomenuto, gdje je god bilo moguće rječničke jedinice mađarskog slenga prevedene su hrvatskim slengom. Također, korišten je sleng zagrebačkog govora zbog pojednostavljenja analize i usporedbe te kao onaj najdostupniji i onaj za koji se nalazi najviše podataka u literaturi.

8.1. Imenice

Kod imenica mađarskog slenga u velikom broju slučajeva događa se kraćenje izvorne imenice, (*albi*, *cimbi*, *gratula*, *Merci*) bez obzira na izvorno značenje imenice, neutralno (*ubi*, *tini*) ili negativno (*paki*, *japcsi*), osobno ime (*Miku*) ili npr. neku glagolsku imenicu. Kraćenje je prva primjetna odlika mađarskog slenga. U postocima, kraćene imenice čine 33, 3% ili u broju, njih 123. Također, primjetan je i broj imenica stranog podrijetla, najčešće engleskog (*alien*, *dakota*, *kodzsek*) te iz drugih jezika, njemačkog, turskog, slavenskih jezika (*balkán*, *ziher*, *zima*, *über*, *sztéréó*). Naravno, ovdje treba spomenuti i to kako ni mađarski jezik nije imun na anglizaciju a sleng kao dio jezika koji je vrlo podložan mjenjanju prvi bude „na udaru”. Autorica Rječnika ne navodi izričito riječi stranog podrijetla ali se iščitavanjem d□

lako prepoznati koje su to. Engleski izraz se čini više lakšim, modernijim, više *cool*, a u konačnici razumljivijim.

41 imenica mađarskog slenga (11, 1% ukupnog broja) se identično prevodi na hrvatski a primjetno je kako su to ponovno riječi stranog podrijetla, prvenstveno engleskog (*ok, fling, LOL*) i njemačkog (*smaszer, defekt, über*). Ova brojka je razmjerno vrlo mala, a da nije izraza stranog podrijetla, bila bi i manja. Metodologija rada se ovdje pokazala ispravnom; identičnih prijevoda je daleko najmanje. Osim stranih izraza, najčešće je riječ o izvanstandardnim izrazima, gotovo pa dijalektalizmima (npr. *béna* u značenju glupa, smiješna osoba).

Od 369 imenica, njih 22 (5, 9%) imaju svog parnjaka u hrvatskom ali sa drugačijim značenjem (npr. *teflon* (osim što je tvorničko i zaštićeno ime te je na taj način i ušlo u hrvatski jezik) u mađarskom označava nešto neljepljivo, neprianjajuće, *sztéréó* označava biseksualnu osobu dok je to u hrvatskom način reproduciranja glazbe, kocka je u hrvatskom geometrijsko tijelo dok u mađarskom označava matematičara i sl.).

Internetski žargon, kako u mađarskom, tako i u hrvatskom ima par svojih predstavnika a za isti je vrlo važno napomenuti kako je zastupljeniji u pisanom obliku (*LOL* od engl. *laughing out loud* u značenju smijati se glasno, *XD* u značenju emotikona (hrv. osjećajnika) za smijeh i sl.) ali se sve češće može naći i u samom govoru. Druga karakteristika internetskog žargona je izostavljanje vokala iz pojedine riječi (vjerojatno radi lakšeg i bržeg pisanja) pa tako imamo *jbt* za jebo**, *dns* za danas, *mnt* za minuta i sl. no, u ovoj analizi, nije pronađen niti jedan takav primjer ni sa mađarske ni sa hrvatske strane.⁸

Nadalje, uspoređujući imenice, dolazimo do brojke od 197 imenica mađarskog koje se i u hrvatskom mogu prevesti slengom što čini 50, 6% u odnosu na 49, 4% imenica koje nemaju svog ekvivalenta u slengu nego se prevode standardnim izrazom (*ubi-* krastavac, *lenyó-* lekcija, *feka-* crno itd.). Teza u metodologiji je ponovno prihvaćena; nešto malo više od polovice izraza prevodi se slengom.

Imenice mađarskog slenga prevedene slengom na hrvatski jezik nalaze se u sljedećem rasporedu: 167 imenica je prevedeno imenicom, 7 glagolskom imenicom, ostalih izraza je 8, pridjeva 5 dok nema niti jednog hrvatskog glagola koji bi preveo imenicu mađarskog slenga. U postotku to je 89, 3 % imenica, 4, 3 % ostalih izraza, 3, 7% glagolskih imenica te 2, 7% pridjeva. Najčešći je, dakle, odnos imenica- imenica.

Ostali izrazi u prijevodu samo su širi kada je o hrvatskom slengu riječ, i to ne po značenju nego samo po broju gradivnih elemenata sintagme. Hrvatski sleng tu je puno „nespretniji” te jednostruke izraze prevodi dvo- ili višestrukim: *zsebkutya-* pas na baterije, *zsebhoki-* džepni biljar, *vasfog-* željezni osmijeh, *smafu-* trin'esto prase, *luvnya-* mala bez morala. Ovdje se ne radi o efektu nego hrvatski jednostavno nije podložan takvim tvorbama kada je o strukturi riječ (*džepopas*, *željezoosmijeh* i sl.). Kod ostala tri izraza broj dijelova sintagme je podjednak: *c- kategórias-* žnj- kategorija, *nehéz napok* sa sinonimom *piros betű napok-* oni

⁸ Emotikoni su identični izrazi za svaki od jezika a radi se o kombiniranju slova i brojki kojima se simbolično prikazuje lice. Za ovakvu vrstu „jezične” komunikacije se slobodno može reći kako nikada neće postati dio standarda. Uzimajući u obzir internetski žargon obuhvaćen ovom analizom svakako treba reći kako je to jedini dio za koji vrijedi da je strana riječ i u jednom i u drugom jeziku; ostali izrazi, bilo kod imenica, glagola ili pridjeva, samo u mađarskom ostaju strani.

dani (u mjesecu). Posljednja dva izraza su ujedno i eufemizam (zbog nepristojnosti i nepotrebnosti naglašavanja) te se zapravo govori o *teškim danima* i *blagdanima crvenih slova*. Hrvatski izraz „oni dani u mjesecu” pravi *bum* je doživio zahvaljujući reklamnom spotu za žensku higijenu. Izraz *c- kategórias* u mađarskom i nije nešto previše odmaknuo od a- kategorije kao, vjerojatno, najbolje te b- kategorije kao neke srednje, dok je takav izraz u hrvatskom slengu toliko loš da iziskuje i lošu kombinaciju slova- žnj. 7 glagolskih imenica prevedenog mađarskog slenga zapravo su i mali broj. Jedini razlog postotka od svega 3, 7 % glagolskih imenica leži u tome što je prilikom prevođenja bilo potrebno proširiti izraz, i to ne značenjski nego proširiti radnju koja prethodi i slijedi glavnu radnju. Tako imamo *tipi- tapi-* diranje, *kézimunka*- ručni rad; drkanje, *baszás*- jeb***. Ovi izrazi uključuju i neku vrstu predigre te ih se zbog toga može smatrati proširenima tj. trajnijima u radnji. Izraz *kézimunka* više se veže za spolne aktivnosti sa drugom osobom dok ranije spomenuti *zsebhoki* uključuje samozadovoljavanje. Preostali izrazi uključuju jednu radnju ali isto u duljem trajanju: *lógás*- markanje, *nyálcsere*-žvaljenje; baljenje, *nyalás*- lizanje (cunnilingus), *duma*- trkeljanje; baljezganje. Odlika imenica mađarskog slenga koje se na hrvatski prevode glagolskim imenicama svakako je trajnost radnje. Pri tome se prvenstveno misli na paralelu glagolska imenica u hrvatskom a mađarski izraz sa sufiksom -as/-es. Iako se 3, 7% i ne čini kao zamjetna brojka, svih 7 izraza pokazalo je tu karakteristiku.

Odnos imenica- pridjev prilikom prevođenja pokazao je samo 5 primjera. Strogo gledano, i u mađarskom slengu su pojedini izrazi mogli biti okarakterizirani kao pridjevi (npr. *japcsi*- žuti; rjeđe japaner) dok je kod izraza *négy szemű*- četverooki, *sárga*- žuti, *vágott szemű*- kosooki te *zima*- dnohla mađarski zadržao izraz pod sferom imenice. Točnije rečeno, ovdje se radi o viševrsnosti tj. aktualnoj promjeni vrste riječi što se najčešće pokazuje na uporabi pridjeva kao imenice što je iznimno često u mađarskom jeziku. S obzirom na postavljenu metodologiju rada, prvi navod u Rječniku uzima se kao onaj relativniji a hrvatski sleng takve izraze uzima i prevodi samo i isključivo kao pridjeve.

S obzirom na to da, kako u standardnom govoru, tako i u slengu postoje sinonimi, imenice koje je ovaj rad obuhvatio mogu se sortirati u veće grupe. Prva i najveća skupina opisuje čovjeka i njegove odlike: muškarca (*arc, hapi, jani, józsi, pasas, pali, ürge*) ili ženu (*buksza, csaj*), po godinama stariju osobu (*mammer, nyanya, nyugger*), nacionalnu manjinu ili drugu pripadnost (*ferdeszemű, sárga, paki, negró, boksos, meka, amcsi, cigó, dzsipó, napbarnított*), osobno ime (*Miku*) ili zanimanje npr. policajac, razrednik/ca ili psihijatar (*fakabát, hekus, jagelló, jard, zsernyak, zse; ofő; pszichomókus, agyturkaló*). Spomenuta zanimanja, iako sva od njih imaju ekvivalente u hrvatskom slengu, nemaju toliko izraza: policajac je *štrumpf, pajkan, cajoš, murjak*, razrednik/ca je *raska/rasko* dok je psihijatar *psihić*. U ovu skupinu spadaju i dijelovi tijela te čovjekove vanjske osobine: ženska prsa (*ütköző, ködlámpa, duda*), stražnjica (*alváz, kőművesmosoly*), spolni organi (*buksza, mindzsó, muff, dakó, joystick, gyík*).

Naravno, neizostavno je za spomenuti ljubavni i seksualni život te slengovske izraze vezane uz isti koji su u oba jezika vrlo slični i brojni. Već spomenuti izrazi *buksza* i *csaj*, osim što označavaju žensku osobu općenito, mogu označavati i partnericu tj. bračnu družicu, djevojku ili zaručnicu. S druge pak strane, ono što je odlika slavenskih jezika jest korištenje slengovskog izraza tj. erotizma za ženski spolni organ koji zapravo označava, niti manje niti

više, žensku osobu u cijelosti. Semantički gledano, ovdje je riječ o metonimiji tj. uporabi riječi u prenesenom značenju uz, isto tako vrlo često, značenje *pars pro toto* tj. dio za cjelinu. Iako je vrlo slična metafori, metonimija se odnosi na neku logičku vezu, stvarni odnos, dodirivanje u prostoru ili vremenu (Škarić, 2008). (metafora je prenošenje sličnosti ali je češće dio nekog drugog sloja jezika nego samog slenga). Štoviše, na ovakvu uporabu više se i ne gleda s prijezirom jer je djevojka ili žena kojoj se kaže kako je *dobra pi***** zaista dobroga i lijepoga izgleda. Zanimljivo je za napomenuti kako „muška“ inačica ovakvog izraza ne postoji u hrvatskom jeziku ali postoji u mađarskom! Međutim, značenje mu nije ni izbliza isto: kada se nekoga uspoređi sa muškim spolnim organom, on ne samo da nije lijep nego je i odbojan, bezobrazan, umišljen i loš (*A főnököm egy fasz! Šef mi je kur**!*) Erotizam, kao „podgrupa“ vulgarizma, služi za iskazivanje pozitivnih ili negativnih emocija, kao poštapalica ili uzrečica (psovka pogotovo; nekim govornicima najosnovniji dio leksika!) ili podrugljivi izraz koji nastoji umanjiti vrijednost pojedinca (Samardžija, 1995) što je i više nego vidljivo u posljednjem primjeru sa osobom ženskog roda.

Prevodeći ove izraze na hrvatski sleng, primjetno je kako je broj izraza za ono što se opisuje puno manji, odnosno, imenica ima dva, tri ili najviše četiri sinonima (*frajer, lik, tip* ili jednostavno *on* za muškarca/dečka; *mala, treba, butra, pica, pič*** za ženu/ djevojku; *penzić, baba(c), metuzalem* za stariju osobu; *sise, cike, dude, prda, dupe, guza, guzi**, min**, muf, pič**, piz**, mala, kur**, piša* za intimne dijelove muškog i ženskog tijela; *cigo, ganci, cigić* za Roma i sl.). Ovdje navedeni izrazi nalaze se izvan standardnog jezika, no bez obzira na to može ih se stupnjevati prema prihvatljivosti u samoj komunikaciji. *Dupe, guza, cike, piša* (kod oba spola), *mala, frajer* slobodno se mogu smatrati izrazima na koje se više i ne gleda kao vulgarne. Može se reći kako ih i djeca koriste dok se *sise, pič**, piz**, kur**, muf* smatraju vulgarnijima te na taj način više „slengovskim“ izrazima.

Osim što je u navedenim primjerima hrvatski sleng puno siromašniji od mađarskog (barem u ovim radom obuhvaćenim izrazima zagrebačkog slenga; već je ranije isključeno ikakvo „proširavanje“ zbog pojednostavljivanja), valja naglasiti kako u hrvatskom ne postoji ni toliko izraza za nacionalnost koji bi se smatrali dijelom slenga, i to vulgarnog. Tri nacionalnosti su iznimka⁹: amer, švabo i janez za Amerkinaca, Nijemca i Slovenca; Meksikanac, Japanac, Kinezi i Pakistanac u hrvatskom slengu nemaju svog parnjaka.

Druga velika skupina opisuje čovjekove vanjske i unutrašnje osobine. Za mršavu osobu postoji izraz *csonti* (kosnat/a) u mađarskom; u hrvatskom je to prošireni izraz *kost i koža* (nije nužno sleng, više pjesničko opisivanje, međutim, stoji u Rječniku). Za krupnu i veliku osobu u oba jezika služi izraz *ormar* (rjeđe *brdo*) ili *szekevény* kao asocijacija na istu. Ženska osoba velikih grudi i u mađarskom i u hrvatskom slengu ima sličan izraz: *nagy tüdeje van* (jaki je pluća) ili *nagy szive van* (širokogrudna); njezina suprotnost je (ravna kao) daska (*deszka*). Osoba bez kose je čelo, *roll on*, glavić (u mađarskom *kodzsek, kopter*) dok je osoba sa naočalama četverooka u oba jezika (*négy szemű*). Glupa ili nes(p)retna osoba u mađarskom

⁹ (jako rijetko četnik za Srbina, ćifut za Židova je dijalektalni izraz)

slengu ima puno više izraza: *agysebész, baltaarcú, béna, gyökér, gyopás, IQ-harcos, izomagyú, neandervölgyi, segghülye, szefős*; hrvatski sleng tu razliku nadomješta pojačivačem izraza (turbo glup, ekstra glup, iber glup), usporedbom (glup k'o stup, glup k'o kur**) ili nekim ublaživačem koji je također dio slenga: bleso, smotanko, tupko i sl. U usporedbi je primjetna metonimija kao figura koja služi pri nastanku samog izraza. Usporedba je ta koja daje asocijaciju i to sa ciljem da se izbjegne imenovanje stvari njezinim imenom. Zapravo, može se reći kako je najveći dio imenica obaju slengova koji su pod usporedbom otpao na čovjeka ili neku njegovu osobinu te vanjsku ili unutrašnju karakteristiku. Sam čovjek je i polazište za sleng a čini se kako se u njemu najviše taj sloj jezika i ogleda i to ponajprije u nekim negativnim, nepoželjnim konotacijama.

Treća, ujedno i najveća skupina imenica mađarskog slenga u kojoj je primjetno jako puno sinonima odnosi se na novac i na prehrambene namirnice, zabavu, školovanje, radno mjesto i okolinu. Novac ima 9 sinonima (*della, dohány, lé, lóvé, lovetta, mallér, zse, zseton, zso- zsó*) te je i ovdje uspoređivani mađarski sleng bogatiji od onog hrvatskog (*lova, pare, kinta, šuška, perje, mani*). Kada je o određenim iznosima riječ, za tisuću u hrvatskom stoji izraz *som* ((h)iljada i (j)ezerača rjeđe) a za sto *glava*; u mađarskom za sto stoji izraz *kiló* (vjerojatno misleći na težinu) a za tisuću *lepedő* i *rongy* (u značenju *plahta* i *krpa* vjerojatno zbog veličine i jednog i drugog predmeta te novčane veličine) dok se izraz *rugó* (nije u Rječniku) koristi u oba slučaja.

Sladoled je *slajo, slatkač* ili *fagyi*, kobasica je *kobasa* ili *kolbi*, čokolada je *csoki* ili *čoksa* (u oba jezika kraćenje) dok voćna salata, stračatela, slanina ili sendvič (*gyümisali, sztracsi, szalcsi, szecsa*) u hrvatskom niti imaju svoje parnjake u slengu, niti su kraćeni. Roditelji su *starci* u oba slučaja (*ősz*) a u hrvatskom se pojavljuje i izraz *fosili* ali se isti rjeđe koristi. *Starci* djecu obično tjeraju u školu kao standardni izraz dok je škola u mađarskom *suli*. Fakultet u hrvatskom slengu je *faks* dok takav izraz ne postoji u mađarskom. U maloprije danim primjerima ponovno je primjetna manija skraćivanja u ne samo slengu nego i razgovornom jeziku. Sinonimija te identično značenje primjetno je i kod primjera *faca*, lice tj. *arc* koji je identičan izraz u oba jezika za osobu, dok nam je netko blizak (i obično spreman pomoći) u hrvatskom *rođo, zemo, lega, buraz*¹⁰ a mađarski ima slijedeće izraze: *bátyó, cimbi, hapi, haver, jani, józsi*. Spomenuti izrazi imaju izrazito negativnu konotaciju jer ih se veže uz neke mutne poslove ili namještanje (kao u npr. *imam ja rođu, on će nam to sredit'*) (Samardžija, 1995) a količinski gledano, broj izraza u oba jezika je gotovo isti. Zanimljivo je i kako je u jednom primjeru osobno ime poslužilo kao polazište slengovskog izraza: *józsi*. Iako se tu inačicu često veže uz mušku osobu starije životne dobi (npr. *Józsi bácsi*) poznanik ne mora uvijek biti godinama ispred korisnika slenga; bitno je da izraz ima svoje značenje dok je još bitnije to da ovakav izraz i slični mu imaju nešto što se slobodno može nazvati ugodajem. Ovakav slučaj nije zabilježen kod hrvatskog slenga a u mađarskom se ovakva situacija ponavlja i u skupini sa pridjevima te u skupini ostalih izraza. Za dobro odrađen posao, sa ili bez poznanika, dobiva se *fízu* dok u hrvatskom nema slengovske riječi za plaću. Izraz najbliži

¹⁰ *rođo* je kraćeni izraz od rođak, *zemo* od zemljak, *lega* od kolega dok je *buraz* od milja naziv za brata

plaći je *crkavica* koji označava jako malu tj. nedostatnu plaću. Mala plaća u oba slenga ide i sa „nagradom” pa u hrvatskom radimo *za čičke* ili *za biber* dok u mađarskom radimo *za povraćotinu i pišalinu*, dakle, nešto beskorisno (*Jaj, ne is kérdezz! Ott szarért- húgyért dolgoztam!*).

Konačno, kada je o imenicama riječ, valja spomenuti i dva primjera u kojima se početna slova riječi zapravo koriste kao sinonim za istu riječ: *pézsé* kao transkribirani izraz *pzs* te *uvé* kao *uv* (*papírzsébkendő* i *utóvizsga* imaju značenje *papirnata maramica* i *završni ispit*). Isti slučaj se u hrvatskom jeziku tj. slengu pojavljuje češće kod frazema pa je tako vrlo čest izraz u kojem se nekoga *šalje u p.m.* ili se obavlja *s kroz gusto g* (*sra** kroz gusto granje*). Također, ukoliko imenica načinjena od početnih slova dopušta, iz nje može nastati i glagol ili glagolska radnja pa tako umjesto *vršenja male nužde* idemo na *pi-pi*.

8. 2. Glagoli

Glagoli kao druga velika skupina koju je obuhvatila analiza ovog rada pokazali su se kao najveća razlika u slengu obaju jezika. Ta je razlika najočitija u činjenici kako mađarski jezik puno lakše „slaže” glagole u odnosu na hrvatski. Pritom se ne misli samo na tzv. „nomen verbum” tj. identičan izraz i u imenici i u glagolu (npr. *vár* u značenju *čekati* i *grad*) nego i na puko dodavanje nastavka –z(ik) na riječi stranog podrijetla. Iako je postupak odimeničnog glagola primjetan i u hrvatskom (*šora- šorati, cuga- cugati, chat- chatati, mail- mailati*) i to još češće kod riječi stranog podrijetla te je kao takav sve češći i češći, u mađarskom je jeziku to puno češća pojava jer je u njemu takav način tvorbe puno tradicionalniji. Glagola nastalih iz imenice je 15 što čini 7,35% ukupnog broja glagola. Glagola sa nastavkom –z(ik) je ukupno 41 što je 20,1%. Odimeničkih glagola koji nisu dio slenga vjerojatno je i više, dok je svaki peti glagol obuhvaćen analizom, glagol na već spomenuti sufiks.

Glagoli na –ik su zanimljivi i po tome što ih se drži iznimkom prilikom konjugiranja. Naime, već spomenuti nastavak –ik je zapravo je dodatni formant koji se odnosio na povratni smisao ili neprijelaznost glagola, a umjesto klasičnog –k koji je u prvom licu jednine, nastavci –om, –em i –öm zapravo čine drugu razliku. Naravno, lema ili rječnički, citirajući oblik, je isti: glagol+ik. Glagoli na –ik su, povijesno gledano, zapravo odložni ili deponentni. Iako su mnogi od njih izgubili značenje i dalje postoje brojni parovi glagola kojima je nastavak (osim samog značenja ili prevođenja) zapravo jedina razlika (*tör- török, ér- érik, nyúl- nyúlík*) (Jaszó, 2008).

Zahvaljujući već spomenutom nastavku, mađarski ima mogućnost gotovo neograničenog stvaranja glagola pa je analiza pokazala i kako oba slenga koriste konstrukciju tvorbe glagolske sintagme ili s pomoćnim glagolom ili s osobnom zamjenicom u akuzativu. Tako imamo tri primjera i primjetno je kako sva tri jednostavno moraju imati zamjenicu: *kiüti magát*- zdrobiti se; *nalokati, összetöri magát*- grčiti se; *potrgati se i odateszi magát* koji je ujedno i sinonim s drugim primjerom. Razlog je vrlo jednostavan: dodavanje zamjenice pojačava intenzitet radnje te izraz dobiva na težini. Ovakvih tvorbi bilo bi i više ali sleng je sklon stvaranju najčešće jednosložnih izraza. Prilikom prevođenja na hrvatski, povratna

zamjenica u akuzativu je češća pojava i to sa čak 14 primjera: svađati se- *arenázik*, pikati se- *belő*, zatelebat se- *belezúg*, okrenuti se (na peti)- *dobbant*, provesti se- *elvan*, usрати se- *fosik*, grčiti se- *görcsöl* ¹¹ (sa još 8 sinonima!), smrznuti se (do kosti)- *kockára fagy*, sikirati se- *majrézik*, ne ljuti se- *ne hari*, ne boj se- *no para*, uvlačiti se (u dupe)- *nyalízik* te guziti se- *pucsít*. Bez korištenja zamjenice gore navedeni primjeri poprimili bi sasvim drugo značenje: suženo te još bliže standardu bez obzira na primjere koje na hrvatski sleng nije moguće prevesti. Osim zamjenice u tri primjera analiziranih glagola izraz je proširen i to najčešće imenicom: *okrenuti se na peti*, *smrznuti se do kosti* te *uvlačiti se u dupe*. Mađarski sleng sužava i pojačava značenje korištenjem jednog izraza dok hrvatski taj nedostatak pokriva opisom. *Okrenuti se na peti* ne znači samo napustiti ili ostaviti nešto nego i ignorirajući i bez razmišljanja ostaviti. Kada se netko ili nešto *smrzne do kosti* obično je to u vrlo visokoj mjeri te potencijalno opasno dok se *uvlačenjem u dupe* želi opisati spremnost i želja za boljim uvjetima, radnim mjestom ili prihvaćanjem na društveno neprihvatljiv način tj. ulizivanjem nadređenoj osobi.

Ovdje svakako moramo napomenuti i dva neobična primjera: *no para* i *ne hari*. Osim što su kraćeni oblici (izvorno bi bilo *ne haragudj(on)* za ne ljuti se) izraz *no para* (u značenju *ne félj* za ne boj se) dobio je i neobičnu konstrukciju i to od kraćenog stranog glagola i negacije *no*. Osim izricanja zapovijedi ovime se vjerojatno želi utjecati na sugovornika te mu i na taj način olakšati situaciju (*No para , majdcsak megoldódik valahogy a gondod!*)

Osim spomenutih izraza koji koriste zamjenicu u padežu kao pomoć, nalazimo i pet primjera gdje se pojavljuje kombinacija glagol+ imenica. Već je ranije bilo riječi o *kockára fagy* a četiri ostala su: *hidegre tesz*- ukloniti; smaknuti (sa sinonimom *lekaszál*), *hosszút köp*- rigati (sa sinonimom *rókat fog* te *rókazik*) i *lapátra tesz* (nogom u dupe). Ovdje i mađarski sleng pribjegava opisu te ima isti cilj: ljepše i uže prenijeti značenje. *Hidegre tesz* ima značenje stavljanje na hladno, led (nekoga ili nečega što je ubijeno). U hrvatskom slengu se dotično uklanja ili smiče dok *lekaszál* (pokositi) ima više značenje napraviti grubi prekršaj u npr. nogometu te se kod prevođenja ne može smatrati sinonimom prvog izraza. Dugo pljuvati (*hosszút köp*) ljepši je izraz za povraćanje nakon pijanstva, a i sama etimologija izraza je jasna: na usta ide više nego što je pljuvanjem moguće. Sinonim *rókat fog* (dosl. loviti lisicu) u hrvatskom je prijevodu beznačenski. Stavljanje na lopatu (*lapátra tesz*) također ima vidljivo podrijetlo: obično se nešto nepoželjno, prljavo i ružno stavlja na lopatu kako bi se počistilo i bacilo negdje dalje a ovaj je izraz postao opis za dobivanje otkaza na poslu. U hrvatskom slengu otpuštenoj se osobi obično zada udarac *nogom u dupe* kao pojačivač neugodnosti situacije (rjeđe *pokazati vrata*).

Od ukupno 134 glagola koji imaju ekvivalent u hrvatskom slengu čak je njih 130 prevedeno glagolom, što čini 97%, daleko najviše od svih analiziranih kategorija. Četiri preostala glagola na hrvatski su prevedena kao ostali izrazi (tj. višesložni, složeni) i to su redom: *haluzik*- imati halove, ranije spomenuti *lapátra tesz* – nogom u dupe, *lelkizés*- otvoriti dušu te *macerál-gurati* nos. Ovdje ponovno imamo nemogućnost hrvatskog jezika da radnju izrazi jednim glagolom pa se pribjegava kombinaciji glagol+ imenica. *Haluzik* je glagol stranog podrijetla

¹¹ vjerojatno preuzeto iz slavenskih jezika; u nedostatku slogotvornog r uzima se stražnji zatvoreni vokal ö

te se (još) ne dā prevesti jednom riječju na hrvatski (iako je uz *imati halove* čest izraz i *peru me/te/ga/je halovi*)(*Ma, pusti budalu, peru ga halovi!*) *Nogom u dupe* je već ranije dobio svoj opis. Izraz *lelkizés* može biti preveden jednom riječju (dušarenje?) ali je lako moguće da ga se uopće ne bi razumijelo dok je *zabadanje* (*macerál*) čak i moguć kao jednoelementni prijevod, iako je *gurati nos* češći izraz (*Pa da malo manje guraš nos, prije bi' završio s poslom!*).

130 glagola koji su prevedeni glagolom mogu se, slično kao i imenice, svrstati u veće skupine i to po načelu sinonimije. Veće skupine mogu se ticati odbijanja, prejedanja, dangubljenja, svađanja, namjeru odvlačenja osobe u krevet i sl. *Klopiti* i *žderati* u hrvatskom su odimenički glagoli, a slično je i kod mađarskog prijevoda (*abrak- abrakol*). Sinonimi za *abrakol* su *bedob* (hr. *ubaciti u kljun*), *rosszullakik* i *odabasz*. Kada se nekoga ili nečega želimo riješiti tada to *prejebavamo*, *čistimo*, *zafijarimo* ili *odjebavamo*. Mađarski ovdje nudi puno više sinonima od hrvatskog: *átbasz*, *dob*, *elbasz*, *elcsesz*, *ível*, *lebasz* (i u značenju prevariti, pokvariti, izgrditi). Slično kao i kod primjera sa prejedanjem i ovi glagoli dolaze sa prefiksima i to sa samo jednim ciljem: ukazivanje na svršenost radnje.

Najviše sinonima, njih čak 9, broji glagol koji opisuje radnju zavodenja osobe suprotnog spola. Na hrvatski se najčešće prevodi kao *zbariti*, *nafukati*, *napaliti*, *nagovoriti* nakon čega slijedi *povaliti*, *(po)ševiti*, *opaliti*, *(po)jeb*****. Mađarski su glagoli sljedeći: *becsabít*, *csajozik*, *nyomul*, *gyak*, *megfűz*, *rámozdul*, *hegeszt*, *megdönt*, *utazik*. Zanimljivo je za spomenuti kako primjeri iz Rječnika kažu kako se jedino *megfűz* i *hegeszt* mogu „primjeniti” i za žene i za muškarce; svi se ostali primjeri tiču samo i isključivo žene! Najviše sinonima imaju i glagoli koji ukazuju na neki težak fizički rad i mučenje. U hrvatskom je to *grčiti se*, *crnčiti*, *ubijati se* ili *drobiti*. Mađarski broji ove sinonime: *güzül*, *görcsöl*, *gályázik*, *odapírít*, *odateszi magát*, *összetöri magát*, *robotol*, *pattog*, *rágyúr*. Slično kao i kod analize imenica, teška situacija rađa najviše „inspiracije” kada je o slengu riječ. Osim teške situacije, među one primjere s puno sinonima spadaju i glagoli prolaznosti vremena (u hrvatskom *dangubimo* ili *klošarimo* dok u mađarskom *csövezik*, *döglük*, *zoralkodik az ember*). Teška situacija može se očitovati i u tome kako je akter sposoban vrlo brzo nestati ili ispariti. U mađarskom: *felszívódik*, *zúz*, *pucol*, *tiplizik*. Posljednji primjeri mogu dati još jednu veliku opisnu karakteristiku mađarskih glagola- negativnost samog izraza. Pozitvno ili neutralno „obojanih” glagola zapravo je jako malo: *agyal*- mozgati, *aszal*- psovati, *beszól*- ukazati, *beküaz*- zabiti gol, *cigizik*- pljugati, *csöriz*- zvrnuti, *dzsal*- ići, *fixíroz*- fiksirati, *lával*- voljeti, *vacsizik*- večerati. U hrvatskom je spomenuta dominacija glagola negativnog značenja i veća i to u tolikoj mjeri da za pojedine pozitivne, ranije spomenute glagole, i nema izraza u slengu.

Od 9 najčešćih glagolskih prefiksa u analizom obuhvaćenim mađarskim glagolima najčešće se pojavljuju te tvore nove glagole prefiksi smjera *be-* (16 puta) i *le-* (5 puta), zatim prefiksi glagolske svršenosti *meg-* i *el-* (oba 3 puta), *fel-*, *ki-* i *össze-* po dva puta dok su *rá-* i *át-* najrjeđi prefiksi analiziranih glagola te se pojavljuju samo jednom. Prefigirani glagoli čine ukupno 17,4% svih glagola. Pretpostavka u metodologiji rada ovdje se odbacuje jer prefiksi glagolske svršenosti nisu najčešći; najčešći je prefiks *be-*. Dodavanje toga prefiksa glagolu česta je pojava za sleng mađarskog jezika u posljednje vrijeme. Naime, ovim prefiksom glagol dobiva na učestalosti i na neočekivanosti početka radnje pa tako imamo npr. *sír* i *besír* u značenju *plakati* i *cmoljiti*, *ridati* (dugo i učestalo plakati). Osim nastavka *gat/get* kojeg

propisuju i spominju gramatike mađarskog jezika, iterativ¹² u mađarskom može, dakle, biti tvoren i prefiksom.

8. 3. Pridjevi

Analiza pridjeva pokazala je najviše odstupanja između slengova dvaju jezika. Ipak, one sličnosti koje postoje su i više nego očite te karakteristične za čitav sleng, ne samo područje pridjeva. Prva odlika je, ponovno, kraćenje izvornog izraza: *almi* (za pospanko; od *álmos*), *csilli-villi* (za *fensi-šmensi* tj. nešto *cool*; od *csillogó- villogó*), *csini* (za lijepu osobu ili stvar; od *csinos*), *oki* (za mudrica; od *okos*), spretna osoba je *ügyi* i sl. To u hrvatskom slengu nije slučaj; najčešće će pridjev biti upotrebljen sa potpuno drugačijim značenjem ili će biti (intonacijski) izrečen ironično (*zlatan si* može se reći za nemirnu, zločestu osobu, a o ironiji u glasu ne treba previše govoriti).

Druga karakteristika su ponovno riječi stranog podrijetla: *kodzsek* za ćelavu osobu, ćelu, *über* kao oznaku izvrsnosti, *random* kao oznaka slučajnosti, *tuti* sigurnosti. Također, pojavljuje se i ona vrsta kombinacije između strane riječi i riječi mađarskog jezika kao u npr. *IQ- harcos* (*IQ* oštećen, glup, mutav, malouman) te tvorba pridjeva dodavanjem najklasičnijih nastavaka *-os*, *-es*, *-ös* (*deltás* za osobu širokih leđa, te *lájtos*¹³ za lagano, svijetlo ili ugodno). *Einstein* kao izraz za pametnjakovića, zanimljivo je, očuvan je u izvornom pisanom obliku a u hrvatskom nema ironično ili obrnuto značenje nego označava jako pametnu osobu. Već spomenute riječi stranog podrijetla, kada je o pridjevima riječ, čine 14, 1% ukupnog fonda pridjeva dok je 10, 5% riječi koje su kraćene. Osim *einstein*, u grupi pridjeva postoje još dva primjera osobnih imena sa značenjem u slengu: *attila* i *gusztáv*. Prvi izraz označava zločestu osobu tj. njezine loše namjere (etimološki vjerojatno radi Attile, henskog ratnog vođe) dok je drugi izraz najčešće korišten u značenju ukusnog, fino pripremljenog jela (vjerojatno se aludira na izraz *gusztusos* u značenju ukusno). Prijevod ponovno ne nalazi imenske ekvivalente u hrvatskom.

Kada je o prevođenju pridjeva riječ, tada sveukupno 45 njih prevodimo slengom (ukupno 100 pridjeva tj. 45%). Ovdje se pretpostavka iz metodologije rada odbacuje; manje je od pola analiziranog korpusa prevednog slengom. Od 45 pridjeva s ekvivalentom u hrvatskom slengu njih 27 je prevedeno pridjevom (60%), 10 imenicama (22, 2%), dok je 8 višechlanih izraza (17, 8%). Glagola, kao i glagolskih imenica, nema.

8 ostalih izraza su redom: *csonti*- kost i koža, *kekk*- u kur**, *segghülye*- glup k'o stup, *sáros*- imati prste u pekmezu, *satu*- mrtav pijan, *vérprofi*- (imati reflekse) k'o mačka te *vastag* i *zsíros* (sinonimi) za trulo, masno bogatu osobu. Hrvatski sleng ove izraze najčešće širi zbog boljeg opisivanja i usporedbe. Za mršavu osobu bi se možda i moglo reći kako je *sama kost* ali se gotovo uvijek doda i *koža*. Izraz *u kur*** opisuje neku nezavidnu situaciju te mjesto na kojem baš i nije poželjno biti (Pusti, u kur** sam dok ne nađem pos'o!). *Segghülye* je netko glup pa mu se i u hrvatskom može reći *glup k'o guzica* ali je *glup k'o stup* češći izraz,

¹² lat. iterativum- učestali glagol, odnosno glagol koji izriče radnju koja se ponavlja (lupkati, skakutati i sl.)

¹³ osnovni izraz nije očuvan nego je samo transkribiran na mađarski

vjerojatno i zbog rime u samom izrazu. *Sáros* bi mogao biti netko kriv za nešto, a upravo će ga blatnjavost otkriti (*sár*- blato) dok osoba koja je kriva u hrvatskom slengu *ima prste u pekmezu* (vjerojatno s namjerom da ga proba). *Satu* je samo jedan u nizu sinonima za pijano stanje. Hrvatski sleng ponovno uspoređuje: *pijan k'o majka* ili *mrtav pijan*. *Vérprofi* je, u mađarskom, ona osoba koja ima iskustva u nečemu dok će doslovno značenje riječi (krv) samo pojačati značenje upućenosti i profesionalnosti a upravo zbog toga je takva osoba je spretna i sposobna. U hrvatskom će se takva osoba usporediti sa mačkom (Dočekat će se na noge uvijek! Kao mačka je!). Zanimljivost je i suprotan izraz ovome; za nespretnjakovića ili nekoga tko kasno reagira obično se kaže kako „ima reflekse k'o mrtav konj”. 10 imenica na koje su prevedeni mađarski pridjevi su neugodnjak; bed (ciki), zlica (attila), slatkica (édi-bédi), pametnjaković (einstein), zebec; šljiva (hüvi), celo; celavac (kodzsek), ljubić (nyálas), blesavos, smotanost (sík), izuvača (ütös) i sranje (veréb). Ove pridjeve hrvatski prevodi imenicama i to samo zbog toga što ne nalazi dovoljno dobar pridjev za opis. Usporedba ovdje i nije nešto previše zastupljena ali zato imamo još jedan primjer sa rimom: *édi- bédi* (hrvatski prijevod *slatkica* se može upotrijebiti i za muški i za ženski rod) te kraćenje- *hüvi* (od *hüvös*). Strane riječi i ovdje nisu strane; izraz *neugodnjak* često može biti i *bed* (Pao sam na vožnji. Aaaa, koji bed!) ali je transkribiran u hrvatskom (engl. *bad*) dok će celava osoba u mađarskom biti *kodzsek* (vjerojatno radi istoimene serije iz 80-ih sa celavim Tellyjem Savalasom u glavnoj ulozi).

Gledajući sinonime, najviše ih je za nešto ili nekoga dobroga ili za glupu osobu. *Ínyenc, istenkirály, odavág, odavágos, sirály, über, varacskos, zura, zoral, zsír* te *baró* označavaju prvu skupinu sinonima dok *agysebész, gyopár, izomagyú, IQ-harcos, segghülye, ultraláma, zeller, zizi, sík* i *érintett* spadaju u drugu. S pravom ponovno možemo pretpostaviti kako je hrvatski sleng tu ponovno vrlo siromašan. Nešto ili netko dobar je *zakon, vrh, ludnica, kralj, car* a jedan jedini pridjev je *bogovski/a/o* (*Večera je bila bogovska!*). Ovaj pridjev je najsljedniji mađarskom *istenkirály* uz razliku što se mađarski može smatrati puno jačim izrazom (bogovsko/kraljevski/a/o). Izraz *sirály* je ništa drugo nego igra riječi; slično zvuči kao i *király*¹⁴ (kralj) te je na taj način postao dio slenga (*sirály- galeb*). Hrvatski sleng nema izraz *baró* ali ima izraz *car*. Primjetno je kako sleng pribjegava vrlo „moćnim“ i „jakim“ titulama kada je opis nečega u pitanju. Izraz *zsír (mast)* se može identično prevesti a označava nešto u velikoj količini i to najčešće nešto poželjno. Pojavljuje se relativno nedavno u mađarskom slengu a u hrvatskom se najčešće veže uz osobu debele tjelesne građe (*Eno masnog!*). Hrvatski izraz koji je češće korišten svakako je *loj* pa tako netko tko lagodno i ugodno živi *živi k'o bubreg u loju* a nešto što se lako odvija *ide k'o po loju*.

Izrazi koji se odnose na glupu osobu ponovno su u hrvatskom slengu manji količinski nego kada je o njihovim mađarskim parnjacima riječ.

8.4. Ostale jedinice

¹⁴ nije obuhvaćen analizom

Kod ostalih izraza tj. višestanih konstrukcija koji su analizirani, kao i kod imenica, primjećuje se pojavljivanje riječi stranog podrijetla i to ponovno iz engleskog (*drakula, full, ok, oxi, oksi, XD, offon van, paff lesz*), njemačkog (*über alles, über*) te slavenskog (*nyista*). Strano podrijetlo izraza čini samo 10, 5% ostalih izraza, u brojcima je to 11. Još se jedna sličnost s imenicama očituje prilikom kraćenja, ovoga puta samih izraza: *figyi* (od *figy(el) ide* za pazi), *mizu* (od *mi az újság* za šta/ što ima), *nyasgem* (od *nyald ki a seggem* za poljubi me u dupe), *köcse, páka* i *szasz* (od *köszönöm* za hvala), *sajna* (od *sajnalom* za žalim). Hrvatski ove izraze „prevodi” šatrovačim izrazom (*zipa* za pazi, *šta/ što mai* za šta/ što ima, kako je) ili engleskim izrazom (*sori* za oprost, *tenks* (rjeđe *fala* jer je dijalektalni izraz) za hvala). Dva potonja izraza, uz jako službene *zahvaljujem* i *ispričavam se* (koji slobodno mogu biti izostavljeni jer i nisu dio slenga), u hrvatskom ponovno imaju manje sinonima od onih mađarskih, pogotovo za hvala. Izraz *sori* (kao transkribiran na hrvatski) gotovo uvijek prevladava u odnosu na *hvala* i to ne samo kod mladih govornika jer reći *oprosti* ima neku težinu te zahtjeva mišljenje dok je *sori* puno usputniji i lakši za reći.

Gledajući sinonime, hrvatski sleng ima i puno manje izraza i za nešto dobro, odlično, nešto prihvatljivo i poželjno: *persu, ful, (pre)jeb***, brutalno, vrh, kralj* dok je ova analiza pronašla 10 izraza kojima takvo stanje izražava mađarski sleng: *drakula, disznó, full, iszonyat, imba, jó kör volt, kibaszott, ott van, szarrá, zsír*. Mađarski prednjači u odnosu na hrvatski i kada je riječ o pijanome stanju ili šaljivom ili ironičnom izrazu kojim ukazujemo kako se od nas previše očekuju ili nešto što nije u našoj nadležnosti (Parapatics, 2013): *dob egy hátast, jól van, nincs arca, van baja, rotyton van, vakon van; szüljek vagy izzadjak, toronyóra lancostól nem kéne, vért ne adjak, zserbót ne süssek*. Hrvatski sleng ima ove izraze: *janpi, nacvrčan, zdrobljen* (često i za jako umoran) ili usporedbu: *pijan k'o majka, pijan k'o deva, pijan k'o zvijezda* (vidi naslov Pridjevi) dok za „muzičku želju” ili „da ti i juhu ohladim” vrlo često vežemo i ironiju. Ovi izrazi u mađarskom mogu biti i stupnjevani i to od onih lakših (*zserbót ne süssek, jól van*) preko ozbiljnijih (*baja van, szüljek vagy izzadjak*) do onih izraza koji bi se vrlo lako mogli doslovno protumačiti ((bez konteksta i poznavanja samog slenga) (*nincs arca, vakon van, vért ne adjak*)). Ironija i sarkazam su figure misli koje u rečenicama imaju onaj smisao koji, logički gledano, nije ono što te rečenice doslovno izriču, nego nešto drugo (Škarić, 2008). Tako kod ironije imamo ismijavanje nečega na način da se o tome, doslovno, pohvalno govori (*Mudro, nema šta!*, ironično se poručuje nekome tko kaže nekakvu glupost) dok je sarkazam izricanje okrutnih misli umilnim riječima (*Pečenja ću mješte hljeba dati raji gladnoj kruha*- kaže Smail-aga Čengić prijeteći kako će peći raju). Anić (2007) stupnjuje ove dvije figure te tako sarkazam drži podrugljivom i zlobnom ironijom u odnosu na izražavanje kojim se želi sugerirati suprotno mišljenje u odnosu na ono rečeno kada je o ironiji riječ.

Svakako najzanimljiviji i najopširniji dio ostalih izraza čine frazemi i njihova usporedba te etimologija. Za nešto nesigurno, potencijalno neizvedivo u hrvatskom će se reći da je *na staklenim nogama* dok se isto *vijori na vjetru, ovisi kako vjetar puhne (a levegőben lóg)* kada se izraz prevede na mađarski; netko ili nešto sporo u mađarskom je *korijen iz dva* (aludirajući na samu beskonačnost broja) tj. *gyök kettővel* dok hrvatski ponovno uspoređuje, ovaj put sa pužem. O puževoj „brzini” ne treba previše govoriti. *Staklenim nogama* se izražava nešto za

što se ne može reći da je čvrsto te se može slomiti svakog trena dok je i vjetar tj. njegovo puhanje nešto nepredvidivo i nestalno.

Suprotnost sporom u mađarskom se *ne može zajašiti* (*nem lehet lelőni*) ili (usporedba!) *ide kao cunami* (*jön, mint a cunami*) dok sa strane hrvatskog slenga ponovno imamo usporedbu: *doći kao furija*, *brz kao strijela* ili *brz kao metak*. Frazemska usporedba *ići kao cunami* vrlo je vjerojatno novijeg „datuma” jer je se izraz *cunami*, inače japanskog podrijetla, tek relativno nedavno počeo češće koristiti u europskim jezicima. Nešto strano, drugo ili izvan teme u hrvatskom je *drugi par rukavica* ili *drugi par opanaka* što zapravo, etimološki gledano, ukazuje na nešto što nije u našoj domeni te je lako zamijeniti za nešto slično, a u mađarskom je to *drugo tijesto* (*más teszta*); kada netko nestane ili se izgubi u mađarskom je dotična osoba *otišla na Kubu* ili je *sišla sa zemljovida* (*elment Kubába, lelép a térképről*) dok hrvatski sleng toj osobi *gubi svaki trag* ili je *nestala u vidu magle*. Zemljovid, odnosno trag, ukazuje na to kako je posredstvom istih lako moguće pronaći nekoga ili nešto a kada se osoba ili stvar izgubi, onda ih je vrlo teško pronaći. Kuba vjerojatno označava nešto daleko i samim time nepoznato. Vruće, sparno vrijeme u mađarskom je vrijeme nošenja gaća tj. kratkih hlačica (*gatyaróhasztó meleg*) a u hrvatskom su to *pasje vrućine* ili kada *upeče Božja zvijezda* (misleći pri tome na Sunce). Suprotnost vrućem je hladno vrijeme pa je tako u mađarskom izraz vrlo jednostavan: tako je hladno (*ilyen hideg*) dok je u hrvatskom *ledeno* ili ponovno usporedba: *hladno je kao u kurvinu srcu* ili je *toliko hladno da pingvini traže čaj*.

Velik broj frazema vezan je uz dijelove ljudskog tijela te im se na taj način vežu i neke drugačije karakteristike. Primjerice, nešto lagano Mađari rade *iz kuka* (*csipőből*) dok istu stvar Hrvati rade *k'o od šale* (rjeđe *k'o iz puške* ili *k'o iz pič***), nakon neugodne situacije u hrvatskom slengu jednostavno *se pokupimo*¹⁵ dok u mađarskom *odvlačimo crijeva* (*elhuzza a belét*). Ako ne znamo, u mađarskom slengu nam *ne zna ni tikva* (*tököm se tudja*) u značenju glava ili nam *ni kur** ništa ne zna* (*faszom se tudja*) dok u hrvatskom, jednostavno, *nemamo pojma* ili *blage veze* (izraz *kur** znati* ili *špansko selo* se koristi za one situacije ili područja koja nam ne pokriva kompetencija kao u npr. *kur** znam o raketnoj fizici, za mene ti je to špansko selo*). Među frazemima su se našla i dva primjera koja imaju inačice u oba jezika ali sa nešto drugačijim značenjem: Mađaru će od ljutnje puknuti ili eksplodirati mozak tj. glava (*bedurran, eldurran az agya*) dok u hrvatskom glava obično puca od boli; izraz *ötödik kerek* (peti kotač) za smetalo ili osobu viška u hrvatskom će se prevesti kao *treći kotač* (u ovim frazemima jasno su vidljiva i prijevozna sredstva koja su poslužila kao „nadahnuće” za kotač viška: u mađarskom automobil, u hrvatskom bicikl).

Svakako se moraju spomenuti i oni frazemi kod kojih je došlo do ublažavanja samog izraza i to radi pristojnosti ili izbjegavanja izričitog imenovanja prilikom izgovora. Naravno, riječ je o eufemizmu koji je, sociolingvistički gledano, blaža tj. pozitivno obilježena riječ. Eufemizmi zamjenjuju negativno obilježene riječi (disfemizme prema Aniću, 2007) a da ih je jako teško identificirati pokazuje i podatak kako ih u čitavom rječniku ima samo 25! (Pasini, 2005). U jeziku bi bilo puno lakše prepoznati npr. vulgarizme ili bilo koje druge negativno obilježene

¹⁵ glagol *pokupiti* nije povratni u hrvatskom. Dodavanjem zamjenice ovdje dolazi do promjene konteksta. Povratni glagol, naime, postaje jak primjer slenga

-izme, što, nažalost, nije slučaj sa eufemizmima. Naravno, ova brojka nije konačna i nije toliko čvrsta jer je, kao što je već nebrojeno puta spomenuto, jezik u stalnoj promjeni.

Kuna (2007) kaže kako vrste eufemizama proistječu iz njihove uloge u komunikaciji pa tako imamo slijedeće uporabe: za zamjenu naziva predmeta ili pojava kojih se plašimo tzv. tabu (npr. smrt, nečastivi), umjesto riječi koje izazivaju neugodnosti (bolest- stanje), umjesto onih izraza koji su u danom trenutku nepristojni (npr. menstruacija), eufemizam u svrsi etiketiranja (npr. nepametna osoba- budala), prikrivanje, smekšavanje ili zaobilaženje istine (etničko čišćenje- pokolj) te kao zamjena za neka nepoželjna zanimanja (smetlar- radnik u komunalnom poduzeću).

Od ostalih izraza obuhvaćenih ovom analizom, autorica njih 6 označava kao eufemizam (*szépitő, eufemisztikus*) što čini 5, 7%. To su: *áll a zászló, jól van, feldobja a talpát, nagy tiúdeje van, van benne vonó te zárás utáni nyitás*. Niti jedan od ovih izraza ne umanjuje izvorno opisanu radnju ili pojavu, samo je uljepšava te na taj način čini govorno prihvatljivijom. Naravno, čovjek je ponovno neiscrpan izvor inspiracije pa tako imamo *podignutu zastavu* kao eufemizam za erekciju, *široka, puna pluća* za velike ženske grudi (identičan prijevod), osoba koja je pijana je *taman dobro, otegnuti, dignuti papci* (ponovno identičan prijevod) su kod osobe koja je preminula, a ako je osoba pripadnik Romske nacionalne manjine tada *ima uz sebe gudalo*¹⁶ dok provalnik *otvara nakon zatvaranja*. Izrazi sa ustaljenim vezama (104) imaju 86% na hrvatski sleng prevedenih izraza (u brojcima je to 90). To je, nakon glagola, drugi najviši postotak identičnog prijevoda i odnosa hrvatski-mađarski, dok postavku u metodologiji rada ponovno prihvaćamo. 9 od 90 ih je prevedeno imenicama (10%), 11 glagolima (12, 2%), 15 pridjevima (16, 7%) dok je 55 ostalih izraza (61, 1%).

9 hrvatskih imenica su: *napuhanko* (azt hiszi, hogy ő a jani), *seljo* (rjeđe brđo)(gumicsizma volt a jele az óvodában), *finjak* (igény), *glava* (kiló), *som* (lepedő), *frajer, lik* (nagy arc), *napuhanko* (nagy az arc), *crkavica* (szarért- húgyért) i *cigo; ganci* (van benne vonó). Ovdje se imenice čine puno prihvatljivijima kada je o prevođenju riječi. Naime, ostaje isto značenje i objašnjenje kada ga nosi jedna imenica. I u mađarskom slengu postoje imenice kao sinonimi za pojedine primjere (gumicsizma volt a jele az óvodában- droid) no ovdje je ipak riječ o bogatstvu mađarskog opisa te o uskosti hrvatskog prijevoda.

Kada govorimo o ostalim izrazima koji su na hrvatski prevedeni kao glagoli zapravo je riječ o obrnutoj situaciji: hrvatski nema toliku opisnu moć pa je pojedine mađarske, uske, izraze najlakše opisati glagolom. Tako imamo: *áll a zászló* (dići se; imati erekciju) sa sinonimom *csőre van töltve* (dosl. napunjen kljun), *dob egy hatost* sa sinonimom *nincs arca* (razbiti se od alkohola), *dob egy sárgát* (pišati, curiti), *elhuzza a belét* (pokupit se), *element Kubába* (odmagliti, ispariti) sa sinonimom *lelép a térképről, gellert kap* (izjaloviti se; usrati se), *gatter van* (crknuti, krepiti) i *sír a szája* (kukati). Iako niti jedan od 11 glagola nije označen kao eufemizam svakako je ponovno vidljivo ublažavanje izvornog izraza te uljepšavanje.

¹⁶ najvjerojatnije se aludira na Rome kao ljubitelje i, obično, vrlo dobre izvođače glazbe na žičanim instrumentima

Također, ovako rečeni ili prevedeni izrazi mogu se smatrati i izrugivanjem te kao oni izrazi zbog kojih se može dospjeti u neugodnu situaciju.

Neki od pridjevima prevedenih ostalih izraza su: *drakula* sa sinonimom *disznó* u značenju super, jebe**, *full* sa identičnim prijevodom *ful* (eng. *full* u potpunosti, skroz, čitavo) te sinonim *zsír, ingyért* (džaba), *ilyen hideg* (dnohla), *kibaszott* (prejebe**), *über alles* (nenadjebivo). Prva dva izraza odnose se na dobre, pozitivne, jake stvar te se da prepoznati sinonimija. Slično je i u hrvatskom kada se za nešto kaže kako je *mrak, bolesno ili brutalno*. Značenje je zapravo suprotno od onoga stvarnog te se ovdje jako dobro razaznaje proširenje i mijenjanje izvornog značenja riječi. Izraz *full* je ostao očuvan u izvornom pisanom obliku, a hrvatski i mađarski su samo neki od jezika u kojima se upotrebljava ovaj engleski izraz jakosti i potpunosti. *Džaba* (često i *džabe*) je nestandardni ali vrlo često korišteni izraz za nešto besplatno ili nešto što je slobodno za uzeti (Grabi još sendviča, džabe su!). Kao turcizam zna često završiti i na naslovnim stranama novina ili u vijestima, doduše, pogreškom, no, uvijek će biti prepoznata kao stilski obilježena, nestandardna riječ sa stranim prizvukom. Ranije spomenuti izraz *ilyen hideg* hrvatski prevodi šatrovačkim *dnohla* ili usporedbom s nečim hladnim, dok mađarski za hladnoći kaže kako je jednostavno *takva*. Izraz *kibaszott* bi se dao smjestiti među prva dva pridjeva no, česti hrvatski izraz *prejebe*** čini se za nijansu jači od *jebe*** ili super te se zbog toga izdvaja kao zaseban. Kod doslovnog prijevoda *izjebe*** vidi se etimologija izraza; nešto je odrađeno sa užitkom, veseljem, nešto ili netko je bio tako dobar da se može usporediti sa *jebanj***, no, nešto što je *izjebe*** se smatra korištenim, potrošenim, pa se u hrvatskom češće lijepi prefiks pre-. Koliko sleng može biti (i jest!) slobodna kategorija u jeziku možda i najbolje pokazuje izraz *über alles*. Stih je to iz himne SR Njemačke (veže se, doduše, i za razdoblje Drugog svjetskog rata) ali korisnike slenga ni u čemu ne sprječava da ga koriste; ponovno u izvornom obliku, označava nešto dobro, veliko, jako (na hr. nenadjebivo). Može se smatrati sinonimom i sa *disznó* i sa *drakula* i sa *kibaszott* ali je izdvojen samo kao primjer koji najbolje pokazuje kako jezično posuđivanje nema granice.

Kod složenih izraza prevedenih složenim izrazima svakako treba spomenuti kako gotovo svaki od njih ima neku svoju karakteristiku zbog koje ga je teško staviti u nekakvu ustaljenu skupinu. Gotovo svaki od njih nosi stilističku vrijednost, ponaša se vrlo opisno, lako kombinira različite elemente (čak i one iz starnih jezika), i, konačno, uvodi i neke nove izraze (prvenstveno u tzv. internetskom žargonu). Od 55 njih, spomenut ćemo samo neke, do sada možda ne spomenute: *a két szép szeméért, el van szállva magától, fű alatt, gyengén muzsikál, nem mindegy, orrvérzésig, ott van a topon, páka, köcse, herótja van* itd. I u mađarskom se slengu nešto nezasluženo dobiva na ili zbog dva(!) lijepa oka, ali je hrvatski prijevod toliko sličan da se zapravo ni ne treba praviti neka razlika. Netko umišljen, napuhan u mađarskom je *odletio, rasplinuo se od sebe (samoga)* što je oprečno kada pogledamo hrvatski (napuhan-rasplinut). Kada nešto radimo mimo zakona ili u tajnosti onda to u hrvatskom radimo *na crno* (Kod nje sam radio na crno) dok to Mađari rade ispod trave. Sličnost je očita; takva radnja se odvija daleko od očiju i tajnovito. Kada netko *slabo svira* tada to ne znači kako ne zna ili ne želi nego zapravo ne pruža korist; u hrvatskom je izraz *kajda* (ponovno turcizam; Daj pomozi, jeb** ti kajdu!) ili jednostavno: slab učinak ili korist; izraz *nije krv voda* pokazuje na jaku povezanost između ljudi koji su u rodbinskoj vezi. Mađarima to *nije svejedno* u značenju nije

bilo što nego baš ono štp treba ili što najbolje pokazuje sličnost (Mala je ljepotica na mamu. E, nije krv voda!). *Páka* i *köcse* su izrazi zahvale te su više puta spomenuti. Također je spomenuto i kako je hrvatski puno slabiji kada je o brojnosti toga izraza riječ. *Orrvérzésig* i *herótja van* su sinonimi. Prvi se češće koristi, a kod njega je i vidljivija etimologija: nešto se radi dok krv ne udari na nos. Drugi izraz također pokazuje učestalost i duljinu radnje dok hrvatski u prevođenju koristi erotizam ili ublaživač (Pun mi je kur**/kofer svega! Odlazim!) Hrvatski, dakle, nema jačinu nego opisni tj. uspoređujući izraz.

Izrazi u ovoj potonjoj skupini (složeni izrazi ili oni jednoelementni koji nemaju jasnu leksičku vrijednost vrste riječi), kao što je i pretpostavljeno, daleko su najrašireniji i u opisu i u bogatstvu izraza pa tako i u prevođenju. Svakako treba primjetiti i napomenuti kako su situacije u kojima se pojedini izrazi koriste iste, bez obzira na to jesu li izrazi slični ili ne. Polazište za izraz je isto a ta se činjenica svakako mora spomenuti još jednom. Ustaljeni obrasci su nešto po čemu jezici funkcioniraju pa stoga i ne čudi kako iste možemo pronaći i usporediti i kada je o slengovima riječ.

9. Zaključak

U ovom radu analizirane su i uspoređivane rječničke jedinice mađarskog slenga te njihove hrvatske inačice. Tražeći sličnosti i razlike te polazeći od postavki navedenih u metodologiji nalazimo više sličnosti nego razlika. Odlika je mađarskih imenica u slengu kraćenje izvornog izraza, no kada je o imenicama hrvatskog slenga riječ pojavljuje se isto, samo u puno manjem broju. Kraćena riječ u hrvatskom se može smatrati umanjenicom pa kao takva i ne ulazi u sleng nego ostaje dio standardnog jezika. Samim time broj kraćenih riječi hrvatskog slenga bio bi vjerojatno puno veći. Nadalje, u oba slenga gotovo svakodnevno ulaze riječi stranih jezika, prvenstveno engleskog. Ni hrvatski ni engleski ne mogu biti „pošteđeni” utjecaja *lingue france* današnjeg doba što i ne čudi s obzirom na veliki utjecaj medija. Također, mladi, kao glavni tvorci i korisnici slenga, drže kako je engleski izraz lakši, bolji, razumljiviji, više *cool*. Naravno, izvorni izraz dobiva puno šire značenje, gotovo se može reći i nelogično, ali sve sa ciljem odmakla od standarda. Odlika hrvatskog slenga, za razliku od onog mađarskog, svakako je šatrovački govor. Bez obzira na njegovu relativno slabu primjenu, takav način govora može se smatrati jedinstvenim u usporedbi hrvatskog sa bilo kojim drugim slengom, ne samo onim mađarskim.

Glagoli su najveća razlika u ovoj usporedbi i to radi samo jednog razloga: hrvatski jezik nema mogućnost tolike i toliko lagane tvorbe. Prilikom analize u ovoj skupini pokazuju se isti uzorci kao i kod imenica i to prvenstveno kod riječi stranog podrijetla; puno puta je engleski izraz izvršio takav utjecaj na onaj mađarski da je se očuvao u izvornom pisanom obliku. Od glagolske svršenosti svakako je važnija glagolska učestalost, i to u oba slenga. Također, glagolski prefiksi, koji mogu u potpunosti promijeniti glagolsko značenje, igraju vrlo važnu ulogu.

Pridjevi hrvatskog i mađarskog jezika su više različiti nego što su slični. Zahvaljujući činjenici kako mađarski, puno češće nego hrvatski, može isti izraz okarakterizirati i kao

imenicu i kao pridjev, pojavljuje se slična situacija kao i kod imenica. Ukoliko bi i hrvatski više izraza smatrao odjednom i imenicom i pridjevom, sličnost bi svakako bila puno veća.

Skupine ostalih izraza vrlo su slične. Ovdje je teza koja je postavljana u metodologiji prihvaćena; najmanji je broj onih izraza koji imaju identično i značenje, a i sam izraz, no gotovo svi takvi smješteni su u zadnju skupinu. Čak se i etimološki d□ vrlo lako naći izvorna motivacija za sam izraz.

Bez obzira na sve sličnosti i razlike koje dijele mađarski i hrvatski sleng, za sam kraj valja naglasiti kako je sociolekt vrlo jaka podkategorija jezika. Slobodno se može reći i kako su razlike zapravo i sličnosti jer ukazuju na način stvaranja slenga u pojedinom jeziku. A sličnosti su zapravo i razlike jer ustaljenog obrasca, u najširem smislu, za pojedini sleng i nema.

Polazna teza postavljena u metodologiji koja kaže kako će se barem polovina izraza mađarskog slenga prevesti slengom na hrvatski je prihvaćena. Teza o identičnim prijevodima i situacijama u kojima se koriste identični izrazi je prihvaćena: njih je daleko najmanje. Nadalje, postupak prevođenja imenice imenicom, glagola glagolom i slično se prihvaća; velika većina se prevodi zadanom vrstom riječi. Ovdje je postavka iz metodologije „najjača” te se upravo ova odlika može smatrati najvećom sličnosti između slenga hrvatskog i mađarskog jezika. Ostali izrazi su daleko najočitiji primjer slenga pa se, kada je o prijevodu riječ, i ova skupina riječi uklapa u polaznu tezu: bez obzira na sužavanje samog korpusa u analizi, psovke, erotizmi, izreke, ostale vrste riječi su vrlo slične u oba slenga te se koriste u sličnim situacijama.

Polazna teza se odbacuje u slučaju bilo kakvih velikih razlika koje se očituju u slengu, bilo zbog udaljenosti samih jezika, opširnosti podstandardnih izraza ili nekih drugih većih razlika. Sasvim je legitiman zaključak kako su hrvatski i mađarski sleng i sličniji nego se mislilo.

Konačno, kao odlike koje najbolje opisuju pojedini sleng navodim sljedeće: hrvatski je sleng pun šatrovačkog govora, ima veći broj jedinica samog izraza (jednočlani izraz mađarskog slenga vrlo često se prevodi dvo- ili višečlanim hrvatskim izrazom) te ima jasniju etimologiju; mađarski sleng vrlo često krati svoje izraze bez obzira na vrstu riječi, gramatičkim bogatstvom tvori izraze i tvorevine koje hrvatski ili nema ili jako teško prevodi te ima daleko više sinonima u odnosu na sleng hrvatskog jezika.

Istraživanje i analiza koje je ovaj rad obuhvatio mogu se smatrati ispravnima i korisnima i to prvenstveno u sustavnosti same analize te u metodologiji koja je postavljena. Rezultati, nažalost, ne mogu biti uspoređeni ni sa čime prije utvrđenim ali se svakako mogu usporediti sa nekima iz budućnosti koji bi se mogli pojaviti iz istog ili sličnih istraživanja. Bilo kako bilo, promjena je tu. Velika ili mala, pokazat će vrijeme.

10. Popis imenica, glagola, pridjeva i ostalih izraza mađarskog slenga koji su slengom prevedeni na hrvatski

10.1 Imenice

1. abrak- klopa; žderačina
2. alkesz- alkić; kroner
3. ász- car; kralj
4. arc- faca
5. agyturkáló- psihić
6. alváz- dupe; prda
7. baszás- jebanje
8. bátyó- buraz; burki
9. béna- bena
10. buzeráns- homić; peder; derpe
11. bunkofon- mobač
12. buksza- treba; mala; pica
13. boksos- crnjo; kmica
14. bláz- pljuga
15. buliarc- partijaner
16. búra- tikva; piksa; bulja
17. cajga- bajk
18. cerka- škrabalo
19. cigi- pljuga
20. cimbi- frend; jaran; pajdo
21. cigó- cigo; ganci
22. c-kategóriás- žnj- kategorija
23. csaj- treba; mala; pica
24. csövi- šarklo
25. csimbasz- trava; žiža
26. csillió- džgilijun
27. csett- šljaga
28. csoki- pusa
29. csotrogány- krntija
30. Csajágröcsöge- Vukojobina; Bogu iza
nogu
31. depi- depra
32. duda- duda; cika
33. duma- trkeljanje; baljezganje
34. dohány- lova; šuška
35. droid- seljačina; brdo
36. della- lova; šuška
37. dákó- piša; kita
38. dzsipó- cigo; ganci
39. dzsoja- džoja; frula
40. eki- ekser (eks)
41. fagyi- slatkać
42. fű- trava; žiža
43. fuksz- biža
44. fika- bala; zelembać
45. fakabát- murjak
46. fa- kec; kulja
47. gumi- gumica
48. gólya- gušter; brucoš
49. gimi- gimka
50. gáz- bed; neugodnjak
51. gány- sranje; bed
52. gityó- đitra
53. gumicselló- bakandže
54. gyík- piša; pišica
55. gyépés- baksuz
56. gyertyatartó- svjećonoša; fenjeraš
57. gyufa- kec; kulja
58. hanta- muljaža; magla
59. hapi- lik; frajer
60. hekus- murjak
61. hepp- fora
62. hűvös- ćuza; ćorak
63. herka- hors
64. hurka- šonjo
65. hazasír- partibrejker
66. homi- homić; peder
67. ismi- rođo; zemo; pajdo
68. iszi- cuga; nešto za lokati
69. japcsi- žuti; japaner
70. jard- murja
71. jagelló- murjak
72. jaki- kupleraj; kurvanluk
73. jancsika- smotanko
74. jani- frajer; lik
75. joystick- piša; kita
76. józsi- frajer; lik
77. kábszer- gadro
78. kégli- gajba
79. kolbi- kobasa
80. kula- sranje; balega; govna
81. késdobáló- přčvara; buvara

82. kézimunka- ručni rad	124. puska- šalić
83. ködlampa- sise; dude	125. pali- lik; frajer; tip
84. lábbusz- cipelcug	126. piás- alkić; kroner; cuger
85. lógás- markanje	127. piros betűs ünnep- oni dani u
mjesecu
86. lúzer- luzer	128. parfing- fejk; lažnjak
87. lé- lova; šuška; kinta	129. partesz- parti
88. luvnya- mala bez morala	130. pecó- gajba
89. macsek- mačor; maca(n)	131. piálđa- krčma; birc
90. Merci- Merđo; Merđan	132. pszichomókus- psihić
91. macsó- mačo	133. rahedli- gro
92. motyó- prnje	134. Rákosporzasztó- Vukojebina
93. mammer- baba	135. rizsa- muljaža
94. mensi- menga	136. retyó- kenjara
95. mariska- marica; mara	137. romi- ljubić
96. mamusz- papučar	138. rókavadászat- rigoleto
97. mindzsó- mindža; piz**; pič**	139. raptor- brđo; seljo
98. misi- milja (u značenju tisuću)	140. racka- dred(ovi)
99. mobika- mobač	141. sárga- žuti
100. Miku- Niksa; Nidžo	142. skac- frend; pajdo
101. necces- frka	143. smafu- trin'esto prase
102. naci- čehla	144. smár- cmok
103. negatív- bed	145. spangli- džoja; frula
104. negró- crnjo; kmica	146. smasszer- šmaser; gorila
105. négyszemű- četverooki	147. saláta- kupusara
106. növi- seka	148. spuri- spid; brzina; spidara
107. nehéz napok- oni dani u mjesecu	149. slozi- kenjara; šekret
108. nyanya- baba; babac	150. szülinap- ročkas
109. nyomorék- baksuz	151. szefős- tenkre; idiot
110. nyugger- penzić	152. szemcsi- cvike
111. nyúlbéla- pič**ca; usranko	153. szerkó- obleka
112. nyüzsi- kavga	154. szimat- njuška(lo)
113. nyalás- lizanje (cunnilingus)	155. szürke egér- priljepak
114. nyálcsere- žvaljenje	156. szekrény- (troklirni) ormar
115. ofő- raska; rasko	157. sziszegő szappan- dezić
116. ős- starci; fosili	158. sztereó- bipsiće
117. őstermelő- seljačina; brđo	159. szotyis- tabletar; tabletoman
118. pálesz- žestica; ljuto	160. teló- mobač
119. partiarc- partijaner	161. tesó- buraz i sisterka
120. pasas- lik; frajer; tip	162. tipi- tapi- pipkanje; diranje
121. pedál- štreber	163. turha- hračka; hraćak
122. pia- cuga	164. tüdőropi- pljuga
123. prosti- kurva	

165. ürge- lik; frajer	177. zöld- trava; žiža; marica
166. ütköző- sise; cike	178. zacc- caka; fora
167. verda- kola; kolica	179. zima- dnohla; zebec
168. vaker- špreha	180. zokni- guma
169. vagány- mafijozo; gangster	181. zöldhasú- zelembać (za američki dolar)
170. vakegér- sljepić; čoro	182. zsigány- tenkre; idiot
171. vágott szemű- kosooki	183. zsozsó- pare; lova
172. vas- kola; kolica	184. zsebhoki- džepni biljar
173. vadász- bambus	185. zsebkutya- pas na baterije
174. vasfog- željezni osmijeh	186. zseton- lova; pare
175. zabagép- žderonja; Pero Ždero	187. zsé- murjak; drot
176. ziccer- ziher; zicer	

10.2 Glagoli

1. abrakol- klopati; žderati	27. delláz- caltati
2. átbasz- hititi; odjebati	28. éget- brukati
3. agyal- mozgati	29. elbasz- sjebati
4. bead- smuljati	30. elcsesz- usrati; sjebati
5. bedob- smazati	31. elhúz- begati; klisnuti
6. belő- pikati se	32. elkurvul- kurvati (se)
7. beköp- cinkati; drukati	33. elkussol- začepiti
8. beéget- obrukati	34. ellóg- markati; markirati
9. bemos- zviznuti (šamar)	35. eltapsol- spizditi; sprašiti
10. benyom- zakačiti se	36. elzúg- roknuti
11. beseggel- (na)bubati	37. emilezik- mejlati
12. beküáz- zakucati (gol)	38. etet- muljati
13. becsábít- zbariti	39. fixíroz- buljiti
14. befasít- roknuti	40. felpörget- nabrijavati
15. belezúg- zatelebati; zacopati	41. füstöl- dimiti; čaditi
16. cigizik- zapaliti; pljugati	42. fosik- usrati se; ukenjati se
17. cikiz- sprdati; zezati	43. felszívódik- ispariti
18. cumizik- pušiti (fellatio)	44. gályazik- crnčiti
19. csajozik- bariti	45. gecizik- popovati
20. csövezik- klošariti	46. gityózik- tamburati
21. csór- maznuti; popaliti	47. güzül- štrebati
22. csobog- trkeljati; srati	48. gizdáskodik- izvoditi
23. csulázik- hračkati	49. gyúr- trenkati
24. domborít- rasturiti	50. gyak- kresnuti; opaliti; poševiti
25. döglük- kljucati	51. hantázik- bacati pijesak u oči
26. denszel- čagati	52. hidegre tesz- ukloniti (za ubiti)

53. hülyül- zajebavati; sprdati
 54. hadovál- trkeljati
 55. hajt- nabrijavati
 56. haluzik- imati halove
 57. hegeszt- jebati; ševiti
 58. hosszút köp- rigati
 59. ímékedik- mejlati
 60. ível- uprskati; spiskati
 61. izmoskodik- kurčiti se
 62. izzít- nabrijavati
 63. kiakad- popizditi
 64. kockára fagy- smrznuti se do kosti
 65. köhög- pljunuti; caltati
 66. kurvázik- kurvati (se)
 67. kiüti magát- razbiti se; naroljati se
 68. lapátra tesz- nogom u dupe
 69. lazul- čilati
 70. lelkezés- otvoriti dušu
 71. lebasz- hititi; odjebati
 72. lesmárol- zažvaliti
 73. lezavar- sprtljati
 74. leabál- izdominirati; otresti
 75. lenyúl- drpiti
 76. műkszik- šljakati (za strojeve)
 77. majrézik- sikirati (se)
 78. megvág- roknuti
 79. megfűz- zbariti; zašprehati
 80. macerál- gurati nos
 81. megdönt- povaliti
 82. megjött- dobiti (menstruaciju)
 83. nyomul- bariti
 84. nyal- lizati (cunnilingus)
 85. nyalizik- dupeuvlačiti
 86. nyíg- cmoljiti
 87. nyúl- popaliti; drpiti
 88. oboázik- pušiti (fellatio)
 89. odaspanol- skompati (se)
 90. összehoz- našteliti; srediti
 91. összetöri magát- zdrobiti se (nad nečim)
 92. összegányol- zsrati; usrati
 93. összespanol- skompati (se)
 94. picsog- (po)pizditi
 95. pucsít- guziti (se)
 96. pucol- gíbatí; razguliti
 97. rá se baszik- ne jebati; ne doživljavati
 98. robotol- crnčiti
 99. rókázik- rigati
 100. rábukik- nabrijavati
 101. ráfarag- navući se
 102. rágyúr- trsiti se
 103. rámozdul- bariti; zašprehavati
 104. rókát fog- rigati
 105. rosszullakik- prežderavati (se)
 106. spurizik- špurati
 107. stírel- škicati
 108. slukkoskodik- žicati dim (cigarete)
 109. szunyál- čoriti; krmiti
 110. szuperál- šljakati
 111. szemétkedik- bedirati
 112. szétmegy- spucati
 113. taknyol- ljósuti; razbiti se
 114. tiplizik- šmugnuti; sprašiti
 115. tancsizik- štrebati
 116. tataroz- lickati (se)
 117. tol- spaliti (cigaretu)
 118. tuskóz- zviznuti; šutnut u kukuruze
 119. ugrik- poluditi; puknuti
 120. utazik- (na)paliti se
 121. üt- zviznuti
 122. überel- (po)rokati
 123. überelhetetlen- nenadjebivo
 124. ünnepel- imati (menstruaciju)
 125. vág- kontati; kužiti; kapirati
 126. vakerol- kurčiti (se); srati
 127. ver- stresti; cugati
 128. zakózik- roknuti; ljósuti
 129. zúz- begati; klisnuti

130. zoralkodik- visiti; zujati
 131. zrinyizik- odmagliti; zgibati
 132. zuhan- tušnuti (se)

133. zsebhokizik- drkati
 134. zsidóskodik- ciganiti; žicati

10.3 Pridjevi

1. attila- zlica
 2. baró- super; supać
 3. ciki- bed; neugodnjak
 4. csúcs- vrh; zakon
 5. csonti- kost i koža
 6. deltás- urokan
 7. édi- bédi- slatkica
 8. einstein- pametnjaković
 9. érintett- blesav/a/o
 10. fain- fajn
 11. fapados- jeftilen; bagatela
 12. gatter- nacvrčan
 13. gyopár- tupav/a/o
 14. hüvi- šljiva; zebec
 15. izomagyú- šupljoglavi
 16. IQ- harcos- telegentan
 17. istenkirály- bogovski
 18. ízetlen- neukusno; loše (npr. za vic ili šalu)
 19. kodzsek- celo
 20. küa- bed; neugodnjak
 21. kekk- u kur**
 22. lájtos- lajt
 23. nyálas- ljubić

24. ortopéd- gabor; rugoba; žgaba
 25. rafkós- kužara; lukavac
 26. sirály- zakon; supać
 27. sík- blesavost
 28. segghülye- glup k'o stup; glup k'o kur**
 29. sáros- prsti u pekmezu
 30. satu- mrtav pijan
 31. szuper- super; supać
 32. tuti- ziher
 33. undi- gadan; rugoba
 34. ultraláma- turbo glup
 35. über- iber; gro
 36. ütős- izuvača (jako jak alkohol)
 37. vérprofi- (refleksi) k'o u mačke
 38. vastag- (biti) prljavo, trulo, bolesno bogat
 39. varacskos- zakon
 40. veréb- sranje
 41. ziher- ziher; zicer
 42. zoral- zakon; supać
 43. zura- zakon; supać
 44. zsír- skroz; jebeno
 45. zsíros- masno bogat

10.4 Ostale jedinice

1. a levegőben lóg- na staklenim nogama
 2. áll a zászló- dići se (za erekciju)
 3. azt hiszi, hogy ő a jani- nosom parati nebo; napuhanko
 4. a két szép szeméért- na lijepe oči
 5. csontra- do kosti

6. csípőből- k'o od šale; iz pič**
 7. csőre van töltve- dići se (za erekciju)
 8. dob egy hátast- razbiti se; ubiti se (od alkohola)
 9. drakula- jebeno; super
 10. dob egy sárgát- pišati

11. disznó- ful; totalno
12. eldurran az agya- eksplodirati glava
(nekome od ljutnje)
13. elhúzza a belét- pokupiti se
14. elment Kubába- ispariti; odmagliti
15. el van szállva magától- biti pun
sebe
16. faszom se tudja- kur** znati
17. figyi- zipa
18. full- ful
19. fű alatt- na crno; na crnjaka
20. feldobja a talpát- otegnuti papke;
crknuti
21. gallyra megy- krepiti
22. gumicsizma volt a jele az
óvodában- seljačina; brđo
23. gatyarohasztó meleg- pasje vrućine
24. gellert kap- izjaloviti se
25. gellert van- crknuti; krepiti
26. gyök kettővel- brzinom puža
27. gyengén muzsikál- pokazati se
28. herótja van- pun kufer; kur**
29. háttal ül a moziban- slabije kopčati
30. ikszde- XD (emotikon za jaki
smijeh)
31. ingyért- džaba; za dž
32. iszonyat- super; jebeno
33. izmoból- iz pič**; bez p'o beda
34. igény- finjak; ozbiljnjak
35. így jártál- tako je pao grah
36. ilyen hideg- dnohla
37. imba- super; jebeno
38. jó kör volt- jebenica
39. jól van- laganini
40. jön mint a cunami- (brzo) kao
munja
41. kibaszott- (pre)jebeno
42. köcse- tenks; fala
43. kiló- glava (za novac)
44. LOL- LOL (od eng. laugh out loud)
45. lövése nincs- nemati blage veze ili
pojma
46. látástól mikulásig- od jutra do sutra
47. lepedő- som (za novac)
48. le van gatyásodva- gaće na štapu
49. lelép a térképről- nestati; odmagliti
50. más teszta- drugi par rukavica;
drugi par opanaka
51. mizu- šta ima; šta mai?
52. mereszti a seggét- spuštati dupe
53. nulladik- nula
54. nagy arc- faca; lika, frajer
55. nagy az arca- napuhanko
56. nagy tüdeje van- širokogrudna
57. nincs arca- obezglaviti se (od
alkohola)
58. nem mindegy- nije krv voda
59. nem lehet lelőni- bijesno
60. nyasgem- poljubi me u dupe; možeš
mi ga popušiti
61. ok- ok
62. orrvérzésig- pun kufer; pun kur**
63. ott van a szeren- biti na ti s nečime;
kužiti se
64. ott van a topon- biti na ti s nečime;
kužiti se
65. oxi- ok; oki
66. offon van- mrtav umoran
67. oksi- oki; ok
68. osztja az észt- držati bukvicu;
prodiku
69. ötödik kerék- treći kotač; držati
svijeću
70. összekócolja a fogsorát- prosuti
zube
71. puff lesz- biti, ostatici paf
72. páka- vozdra; bok
73. rövid az agya- kratke pameti
74. rotyyon van- zdrobljen (od umora)
75. sajna- žalim, sori
76. sír a szája- kukati
77. se kép, se hang- nit' slike, nit' tona
78. szarért- húgyért- crkavica
79. szasz- vozdra; bok

80. tépi a száját- trošiti grlo	85. über alles- iznad svih
81. tartja a gyertyát- držati svijeću	86. valszeg- zihér
82. tököm tudja- nemati pojma/ blage
veze	87. vért ne adjak- muzička želja
83. toronyóra láncostól nem kéne-
muzička želja	88. van benne vonó- cigo; ganci
84. über- iber; gro	89. zsír- totalno; ful
	90. zserbót ne süssek- muzička želja

11. Literatura:

1. Anić, V.: Rječnik hrvatskog jezika. Novi Liber, Zagreb, 2007.
2. Bańczerowski, J.: A nyelv és a nyelvi kommunikáció alapkérdései. ELTE, Budapest, 2000.
3. Balázs, G.: A pesti nyelv: városnyelvi kalauz. Inter- kultúra, nyelv- és médiakutató Központ Nonprofit Kft., Budapest, 2013.
4. Balázs, G.: Anyanyelvünkéről anyanyelvünkért : válogatás a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma anyanyelvi pályázataiból. Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Budapest, 2010.
5. Balázs, G., ur.: Érettségi témakörök tételek: 500 gyakorlat megoldásokkal. Korvina, Budapest, 2000.
6. de Saussure, F.: Tečaj opće lingvistike. ArTresor naklada, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2000.
7. Erdeljac, V.: Mentalni leksikon. Ibis grafika, Zagreb, 2009.
8. Filipović, R.: Hrvatski jezik za maturu. Biblioteka repetitio, Zagreb, 2015.
9. Fink, Ž.: Šatrovački govor u Hrvatskoj jučer i danas in *Wiener Slavistischer Almanach* vol. 52. 2003.
10. Halonja, A.: Od računalnog žargona do računalnog nazivlja. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2012.
11. Hoyt, A. D.: Hrvatski jezik u Zagrebu. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2012.
12. Jaszó, A.: A Magyar nyelv könyve. Trezor Kiadó, Budapest, 2004.
13. Kapović, M.: Uvod u indoeuropsku lingvistiku. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2013.
14. Kis, T.: A megbélyegzett szleng in *Elmélet és empiria a szociolingvisztikában*, Gondolat Kiadó, Budapest, 2013.
15. Kiss, J.: Társadalom és nyelvhasználat. Nemzeti tankönyvkiadó, Budapest, 1995.
16. Kuna, B.: Identifikacija eufemizama i njihova tvorba u hrvatskom jeziku in *Fluminensia* vol. 1. 2007.
17. Mićanović, K.: Jezik književnosti i književni ideologemi in *Zbornik radova 35. seminara Zagrebačke slavističke škole*. Zagrebačka slavistička škola, Hrvatski seminar za strane slaviste, Zagreb, 2006.

18. Mikić, A.: Neologizmi: prijetnja i/ili jezično bogatstvo in *Fluminensia* vol. 2. 2007.
19. Milković, A.: Normiranje neologizama u hrvatskom jeziku. Doktorska disertacija, Zagreb, 2010.
20. Muhvić- Dimanovski, V.: Languages in contact in *Linguistic Antropology*, vol. 1., *Encyclopedia of Life Support Systems*. 2005.
21. Parapatics, A.: Szlengszótár. Tinta könykiadó, Budapest, 2013.
22. Pasini, D.: Eufemizmi u Anićeovom Rječniku in *Fluminensia*, vol. 2. 2005.
23. Sabljak, T.: Rječnik hrvatskoga žargona. Profil knjiga, Zagreb, 2010.
24. Samardžija, M.: Zbornik sažetaka/ Četvrti hrvatski slavistički kongres, Hrvatski slavistički odbor Hrvatskog filološkog društva, Zagreb, 2006.
25. Silić, J.: Zbornik Zagrebačke slavističke škole: trideset godina rada, Zagrebačka slavistička škola, Zagreb, 1996.
26. Simeon, R.: Enciklopedijski rječnik lingvističkog nazivlja. Matica hrvatska, Zagreb, 1969.
27. Skelin- Horvat, A.: Hrvatski sleng kao odraz identiteta mladih. Doktorska disertacija, Zagreb, 2009.
28. Skelin- Horvat i Muhvić- Dimanovski, V.: Država u banani i mrak sniženja- žargonizmi u razgovornom jeziku in *Proizvodnja i percepcija govora*, FFPRESS, Zagreb, 2010.
29. Škarić, I.: Glasovi i oblici hrvatskoga književnoga jezika. Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2007.
30. Škarić, I.: Argumentacija. Nakladni zavod Globus, Zagreb, 2008.
31. Vuletić, B.: Lingvistika govora. FFPRESS, Zagreb, 2007.
32. Watzlawick, P. et al.: Pragmatics of Human Communication. Norton, New York, 1967.

Internetske poveznice:

http://www.bbc.co.uk/serbian/specials/1558_questions/page19.shtml (posljednji put posjećeno 20. lipnja 2015.)

<http://www.szankinfo.hu/hir/080623-2a.html> (posljednji put posjećeno 20. lipnja 2015.)

<http://www.dzs.hr/> (posljednji put posjećeno 10. travnja 2015.)

12. Zahvale

Hvala M- ovima koji, kao i prije, nisu postavljali previše pitanja

Hvala O na mentorstvu, vodstvu i savjetima

Hvala L na ljubavi, vjeri i pozitivnoj konkurenciji

13. Sažetak i ključne riječi

Sleng je, kao vrlo česta i vrlo jaka podkategorija standardnog jezika, oduvijek bio predmet čestih i temeljitih istraživanja. Kako i zašto nastaje, koje su promjene zaslužne za njegovo pojavljivanje te, konačno, ima li uopće potrebe za korištenjem istog, svakako su bila samo neka od pitanja koja se postavljaju prije samog proučavanja. No, uspoređujući sleng jednog jezika sa slengom onog drugog čini samo jednu stvar: broj pitanja raste. Još kada ta dva slenga dijele samo geografsku poveznicu, tada ta pitanja ne samo da su česta, ona su i teška. Sustavnom metodologijom te temeljitom analizom, pronađene su karakteristike hrvatskog i mađarskog slenga odvojeno, te u usporedbi jednog sa drugim. Kao zaključak svakako se mora navesti kako su slengovi više slični nego različiti; možda i sličniji nego se mislilo prije početka pisanja samog rada. Ukoliko se u budućnosti ova tema pokaže zanimljivom nekome drugome te se okuša u recentnijoj usporedbi, ovaj mu rad svakako može poslužiti kao primjer te se njegovi rezultati mogu usporediti sa onima iz budućnosti.

sleng, mađarski jezik, hrvatski jezik, žargon, jezik, raslojavanje, rezultati, analiza, usporedba

14. Summary and key words

Slang is a very common and very strong subcategories of standard language, has always been the subject of frequent and thorough research. How and why it occurs, what changes are responsible for his appearance and, finally, is there any need for using the same, however, were just some of the issues raised before the study. But comparing one language's slang with the other makes only one thing: the number of questions is growing. Even when the two slang share only geographical links, then these questions are not only common, they are also severe. Systematic methodology and thorough analysis found the characteristics of the Croatian and Hungarian slang separately and compared with each other. In conclusion definitely must be stated that the slangs are more alike than different; perhaps more similar than previously thought before writing the work. If in the future this issue proves interesting to someone else, and to try his hand in the recent comparison, this work can certainly serve as an example and its results can be compared with those of the future.

Slang, Hungarian, Croatian, language, layering, results, analysis, comparison